

АКЦИОНЕН ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО БУЧАВАТА ВО ОПШТИНА ОХРИД

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

Друштво за еколошки консалтинг
ДЕКОНС-ЕМА ДОО УЛОЗ-ИЗВОЗ
бр. 03-291
09.12.2010 год
СКОПЈЕ

Технички број 05-12

Како Општина, која претендира да развива интензивен туризам и која интегрира простори ставени под строг режим на заштита (Охридско езеро, дел од Национален Парк Галичица), согласно Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр.79/07, 124/10) и Законот за заштита на животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10) неопходно е превземање на низа мерки за надминување на проблемите поврзани со покачено ниво на бучава.

Со цел да се надминат проблемите поврзани со зголемено ниво на бучава општина Охрид пристапи кон изработка на Акционен план и Програма за управување на бучавата во општина Охрид.

Општина Охрид ја овласти консултантската куќа "ДЕКОНС-ЕМА" Скопје да изработи Акционен план и Програма за управување на бучавата во општина Охрид.

Во подготвувањето на Акционен план и Програма за управување на бучавата во општина Охрид, беа вклучени:

- Менка Спировска, дипл. биолог, „ДЕКОНС-ЕМА“;
- Јулијана Никова, дипл. инж. технолог, „ДЕКОНС-ЕМА“;
- Д-р Бошко Ников, дипл. инж. металург, „НИКОВ КОНСАЛТИНГ“.

ДЕКОНС-ЕМА

Управител,

Менка Спировска

Содржина

1	Вовед.....	5
2	Бучава и влијанија врз животната средина	9
3	Опис на урбаната средина и извори на бучава.....	12
3.1	Општи карактеристики на општина Охрид.....	12
3.2	Извори на бучава во Охрид.....	18
4	Надлежни органи и заинтересирани страни.....	21
5	Законска рамка и дефинирани гранични вредности.....	26
5.1	Национална правна рамка.....	26
5.2	Планови и стратегии на локално ниво	28
5.3	Меѓународна правна рамка	28
5.4	Дефинирани гранични вредности	28
6	Преглед на резултатите од бучава по претходно дефинирани мерни места	31
7	Идентификација на проблемите поврзани со зголеменото ниво на бучава.....	36
8	Учество на јавноста, приказ на резултати од јавна анкета	39
9	Мерки за намалување на бучавата, кои веќе се спроведуваат на локално ниво	46
10	Мерки и активности кои ќе ги спроведе надлежниот орган во период од 5 години за намалување на бучавата.....	48
10.1	Мониторинг на бучавата во животната средина	48
10.2	Изработка на стратешка карта за бучава	49
10.3	Ефикасно планирање на просторот, користење на земјиштето и градење	49
10.4	Пренамена на дејност на дел од угостителските објекти или дислокација	51
10.5	Намалување на работното време на услужните и угостителските објекти	52
10.6	Управување со сообраќајот.....	53
10.7	Инспекциски надзор	55
10.8	Прием на поплаки и жалби	57
10.9	Јакнење на свеста кај населението.....	57
11	Долгорочна стратегија	59

12	Акционен план со финансиска анализа за период од 5 години.....	64
12.1	Долгорочна стратегија	68
13	Одредби предвидени за оценување на спроведувањето и резултатите на акциониот план	70
Додаток 1 Резултати од извршените мерења на идентификуваните жешки точки на бучава во општина Охрид		74
Додаток 2 Листа на евидентирани објекти (извори на бучава) кои предизвикуваат бучава во животната средина во подрачјето на општина Охрид, Инспекциски записници и извештаи.....		87
Додаток 3 Записник од јавна расправа и одлука на Советот на општина Охрид		104

1 Вовед

Еден од главните проблеми со кои се соочува општина Охрид, градот Охрид, а особено стариот дел од Градот е зголеменото ниво на бучава.

Општина Охрид, како една од најатрактивните и најпосетувани туристички дестинации во Република Македонија, секоја година е домаќин на илјадници домашни и странски посетители. Покрај значителните финансиски придобивки од посетеноста на Градот и развојот на туризмот, Општината се соочува со сериозни проблеми од аспект на животната средина, особено проблеми кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава.

Илјадниците гости, зголемената фреквенција на возила, забавните и рекреативни активности кои ги нудат Градот и угостителските објекти, градската врева, генерираат ниво на бучава која претставува сериозна закана за животната средина и здравјето на луѓето.

Овој проблем е најприсутен во екот на туристичката сезона, викендите и празниците. Зголеменото ниво на бучава има особено влијание врз квалитетот на живот на локалното население, а исто така влијае и врз мирот и спокојството на туристите и посетителите.

Ако се тргне од фактот дека квалитетот на животната средина е еден од главните услови за развој на туризмот и привлекување на туристи, покаченото ниво на бучава може негативно да се одрази врз развојот на истиот во иднина.

Општина Охрид има две заштитени подрачја заштитени споменички целини со својата контактна зона со утврдени граници:

- 1) Охридско природно и културно-историско подрачје (Унеско);
- 2) Стариот дел на градот.

За Општина, која претендира да развива интензивен туризам и која интегрира простори ставени под строг режим на заштита (Охридско езеро, дел од Национален Парк Галичица), императив е превземање за надминување на проблемите поврзани со зголеменото ниво на бучава.

Согласно Законот за заштита од бучава во животната средина за глобално оценување на утврдената изложеност на бучава во определено подрачје како резултат од различни извори на бучава и за општи предвидувања за тоа подрачје се изработува стратешка карта на бучава.

Согласно истиот закон, стратешките карти за бучава задолжително се изработуваат за сите агломерации, главни патишта, главни железнички пруги и главни аеродроми на територијата на Република Македонија.

Стратешките карти за бучава за населени места и подрачја од посебен интерес се изработуваат по потреба, врз основа на одлука донесена од правното лице кое управува со подрачјето.

Согласно член 7 од истиот Закон, агломерација е дел од територијата на Република Македонија, определена од страна на Владата на Република Македонија, која има население над 100.000 лица и/или густина на населеност поради којашто се смета за урбанизирана област.

Врз основа на бројот на населението, што изнесува 55.749 жители, Општината не може да се третира како агломерација која подлежи на изработка на стратешка карта на бучава.

Стратешка карта за општина Охрид може да се изработи, доколку истата се земе како подрачје од посебен интерес, по одлука донесена од правното лице кое управува со подрачјето.

Стратешката карта за бучава треба да содржи податоци за претходната, сегашната и очекуваната состојба на бучавата. Во општина Охрид не се врши мониторинг на бучавата, освен инцидентно мерење на истата на одредени локации.

Отсуството на континуиран мониторинг на бучавата, сложеноста на изработка на стратешка карта на бучава и потребните финансиски средства, водат кон констатацијата дека ова е сложена и скапа инвестиција, затоа изработката на стратешка карта за бучава ќе биде една од идните активности на Општината, која ќе биде имплементирана како мерка за управување со бучавата што ќе произлезе од овој документ.

Согласно член 17 од Законот за заштита од бучава во животната средина, Акционен План за бучава во животната средина се изработува врз основа на претходно изработена стратешка карта за бучава.

Имајќи ги предвид горенаведените факти и недостаток на податоци од мониторинг на бучава, а со цел да се утврдат главните извори и состојбата со бучавата во Општината и да се превземат соодветни мерки за управување со истата, во отсуство на стратешка карта, како почетен чекор во однос на управувањето со бучавата, општина Охрид пристапи кон изработка на **Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид**.

Предмет на изработката на **Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид** е да се идентификуваат таканаречените жешки точки на бучава, и да се предвидат мерки за намалување или избегнување.

Акциониот план, всушност претставува предлог мерки за намалување на влијанијата од бучавата во животната средина кои произлегуваат како резултат на идентификуваните проблеми во општина Охрид, односно истиот произлегува од Програмата за управување со бучава.

Целите за подготовка на Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид и бенефитот од имплементација на истата се:

- намалување на нивото на бучава (во лимитите, пропишани со закон) на локации каде луѓето се изложени на високо ниво на бучава;
- избегнување на последиците по здравјето на луѓето и животната средина во целост, односно создавање услови за подобар квалитет на живеење;
- подобрување на квалитетот на домување во урбаните средини и намалување или избегнување евентуална миграција на локалното население;
- зголемување на атрактивноста на областа за развој на локален бизнис и туризам;
- да направи квантитативни и квалитативни проценки и утврдување на жаришта на бучава и поставување на приоритети за интервенција;
- вклучување и соработка на сите релевантни институции на локално ниво и другите засегнати страни во донесување на одлуки;
- поврзување со другите локални, национални и регионални стратегии и планови;

Акциониот план и Програмата за управување со бучавата во општина Охрид треба да биде во корелација со целите и задачите на стратегиите, плановите и инструментите врз основа на кои ќе се темели идниот урбанистички развој на Општината.

За прикажување на состојбата во однос на бучавата и предвидување на соодветни мерки за управување со истата, во Акциониот план и Програмата за управување на бучавата во општина Охрид, потребно е да се вклучат следните информации:

- Опис на урбаната средина и извори на бучава;
- Надлежен орган и заинтересирани страни;
- Законска рамка и дефинирани гранични вредности;
- Преглед на резултатите од бучава по претходно дефинирани мерни места;
- Идентификација на проблемите поврзани со зголеменото ниво на бучава;
- Учество на јавноста, приказ на резултати од јавна анкета;
- Постоечки мерки за намалување на бучавата кои веќе се спроведуваат на локално ниво;
- Мерки и активности кои ќе ги спроведе надлежниот орган во период од 5 години за намалување на бучавата;
- Долгорочна стратегија;
- Финансиска анализа;
- Одредби предвидени за оценување на спроведувањето и резултатите на акциониот план.

Мерките за спречување и намалување на бучавата предвидени со Акциониот план, во определените рокови ќе се остваруваат од страна на надлежните органи, со директно и индиректно вклучување на сопствениците и корисниците на објектите и постројките кои се евидентирани како извори на бучава.

2 Бучава и влијанија врз животната средина

Согласно Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 79/07, 124/2010) „Бучавата во животната средина е бучава предизвикана од несакан или штетен надворешен звук, создаден од човековите активности, кој е наметнат од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување, вклучувајќи ја и бучавата емитувана од превозни средства, патен, железнички и воздушен сообраќај и од места на индустриска активност“.

„Бучава од соседство е примање на имисија на бучава меѓу соседни места во кои престојуваат или живеат луѓе, која предизвикува непријатност или вознемиреност“.

Урбаниот начин на живеење генерира бучава, чиј интензитет е во директна зависност од густината на населението, непосредната близина на објектите за домување, индустриските капацитети, сообраќајниците и др.

Бучавата е значаен фактор кој доколку ги надмине пропишаните вредности дефинирани со закон, може да предизвика деградација на квалитетот на живеење.

Извори на бучава во животната средина се: мобилни механички извори (главно моторни возила и авиони), изолирани механички извори (машини, фабрики и слично), повремени или тековни операции и работни места, јавните демонстрации и настани (прослави, огномет, фестивали, концерти и други места на музичка забава, стадиони), извори на бучава предизвикана од животните (лаење, звуци од добиток, фарми, и др), бучава од соседството (лоши изолации на згради, детска врева, вклучување аларми), преносни аудио уреди и мобилни телефони итн.

Покаченото ниво на бучава во животната средина може да предизвика сериозни нарушувања во животната средина и здравјето на човекот, односно да предизвика различни видови болести кај човекот и вознемирување на живиот свет во екосистемите. Согласно истажувањата во Советот на Европа, осознаено е дека околу 40% од населението е изложено на ниво на бучава која надминува 55 dB(A) во текот на денот, а 22% од населението е изложено на ниво повеќе од 65 dB(A). При тоа, над 30% од населението се изложени на ниво на бучава која надминува 55 dB(A) во текот на ноќта (скалата на бучава која предизвикува непријатност започнува на 65 dB(A)).

Долготрајната изложеност на високо ниво на бучава, претставува вистинска закана по здравјето, особено кај младата популација, како една од ранливите групи, која најчесто е изложена на високо ниво на бучава.

Долготрајната изложеност на бучава може да го загрози здравјето на луѓето, односно да доведе до губење на слухот (во случај на долготрајна изложеност на бучава, доколку истата надминува интензитет од 80 dB(A)), како и други пореметувања:

- **Спиење:** одложено заспивање, будење во текот на ноќта, промени во квалитетот на спијење;

- **Ефекти врз вегетативната сфера:** хипертензија, забрзано дишење, чиреви;
- **Ефекти на ендокриниот систем:** лачење на адреналин што доведува до зголемување на крвниот притисок или срцева аритмија, зголемување на холестерол и сл.;
- **Слабеење на имунолошкиот систем;**
- **Ефекти врз менталното здравје на поединци кои страдаат од депресија и анксиозност.**

Зголеменото ниво на бучава ја оневозможува комуникацијата и работата, освен во случај кога се изведуваат рутински задачи. Исто така изложеноста на покачено ниво на бучава може да предизвика тешкотии и заостанатост во училиште кај децата кои живеат во бучни средини.

Звуци, со фреквенција под 20 Hz се сметаат како непријатни, иако нема здравствени ефекти кај луѓето, дури и на високо ниво на изложеност.

Увото разликува звуци помеѓу 0 dB(A), слух праг, и 120 dB(A), болка праг. Скалата на бучава која предизвикува непријатност изнесува 65 dB(A), додека нивото на бучава од 85 dB(A) и повеќе се смета за штетен звук, а звуци кои може да имаат непосредно влијание на слухот изнесуваат 105 dB(A).

Влијанието на бучавата врз човековото здравје зависи од неколку параметри:

- **Фреквенција на звук:** звуците со висока фреквенција се повеќе штетни, отколку ниски звуци со ниска фреквенција на истиот интензитет;
- **Чистота на звук:** чист звук (чиј интензитет е концентриран во тесен фреквенциски опсег) со висок интензитетот е повеќе штетен за внатрешното уво од широк спектар на бучава (чисти звуци ретко се среќаваат во нашето опкружување);
- **Јачина на бучавата:** над 85 dB(A), може да страдаат цилијарните структури на внатрешното уво или да дојде до кинење, кога нивото на бучава надминува 105 dB(A), а изложеност на ниво на бучава пониска од 80 dB(A) не предизвикува повреди.

Светската Здравствена Организација (WHO), како максимално дозволено ниво на бучава во спални соби (за спиење ноќе), поставува гранична вредност на бучава од 35 dB(A), која се однесува и на соодветно изведување на наставата во училниците.

Ефектите од зголемено ниво на бучава врз спиењето се следни:

- Помалку од 30 dB(A): нема проблем;
- Од 30-40 dB(A): мала вознемиреност, нарушување на сонот, без вистински вознемирувања на ранливите групи (деца, постари лица, болни);
- Од 40-55 dB(A): вознемирување на ранливата група;

- Над 55 dB(A): опасност по здравјето, ефекти врз кардиоваскуларниот систем.

Светската Здравствена Организација исто така препорачува нивоа пониски од 50 dB(A) надвор од станбени области за да се избегне какво било нарушување на бучава во текот на денот или навечер. Ова ниво е помало и изнесува 45 dB(A) за време на ноќта.

3 Опис на урбаната средина и извори на бучава

3.1 Општи карактеристики на општина Охрид

Општина Охрид се наоѓа во југозападниот дел на Република Македонија и е лоцирана на североисточниот брег на Охридското Езеро, на надморска височина од 695 m, со површина од 384 km².

➤ Демографски карактеристики

Во општина Охрид има вкупно 28 населени места и население од 55.749 жители. Дел од урбаната зона на градот Охрид е составена од Стариот Град, кој е лоциран во средината на урбаната зона, а него го чинат Варош, Месокастро и рибарската населба Канео. Во стариот Град Охрид се лоцирани најголем дел од културно историските локалитети на градот, музеите, во него се лоцирани објекти кои ја отсликуваат старата архитектура, а тука се и Заводот и Музеј на Град Охрид и Дебарско Кичевската Митрополија. Во состав на старото градско јадро е и Старата Охридска чаршија и двата градски плоштади. Како составен дел на Стариот Охрид се смета и Градското Пристаниште. Градскиот кеј, кој го носи името Маршал Тито, се протега од пристаништето до каналот Студенчишта. На овој кеј се изградени голем број приватни хотели со помал капацитет, ресторани, кафетерии и објекти за приватно сместување. Останатите делови од урбаната целина на Охрид во најголем дел се новоизградени населби, а позначајни објекти и локалитети во пошироката урбана зона се Спортскиот Центар-Билјанини Извори, самите Билјанини Извори кои се во непосредна близина, каналот Студенчишта, и др.

Табела 1 Демографски податоци

Демографски податоци	
Вкупен број на жители во општина Охрид	55.749 жители
Број на домаќинства во општина Охрид	16.010 домаќинства
Просечен број на членови во домаќинства	3,48

Табела 2 Број на жители во месни заедници во општина Охрид

Реден број	Месна заедница	Жители
1.	Стар град	2500
2.	Центар	1845
3.	Даме Груев	3510
4.	Кошишта	2913
5.	Воска	4875
6.	Лескајца	1648
7.	7ми Ноември	4321
8.	Железничка	1920
9.	Долна Влашка	1350
10.	Горна Влашка	4380
11.	Илинден	1790

12.	Видобишта	1925
13.	15ти Корпус	1901
14.	Радојца Новичик	2001
15.	Гоце Делчев	1170
16.	Љубаништа	185
17.	Трпејца	358
18.	Пештани	1332
19.	Елшани	750
20.	Лагадин	24
21.	Свети Стефан	211
22.	Велгошти	2243
23.	Лескоец	2805
24.	Подмоље	331
25.	Оровник	440
26.	Требеништа	513

Табела 3 Поделба на населението, според петгодишни групи на старосна возраст

Петгодишна група/год.	Број на жители
00-04	2,825
05-09	3,428
10-14	3,947
15-19	4,394
20-24	4,501
25-29	4,067
30-34	3,906
35-39	4,333
40-44	4,313
45-49	4,073
50-59	2,870
60-64	2,647
65-69	2,480
70-74	1,836
75-79	1,280
80-84	608
85+	212
Непозната возраст	12
Вкупно	55749

➤ **Образование**

Воспитно образовните активности во општина Охрид се изведуваат во следните научни институции:

Табела 4 Воспитно образовни институции

Воспитно-образовни установи	број	Локација
Предучилишно образование		
ЈУ Детска градинка „Јасна Ристеска“: „Централна“;	500	Охрид

„Развигорче“, „Билјана“, „Росица“, „Лихнида“.		
Основни училишта		
ОУ „Григор Прличев“ ОУ „Св. Климент Охридски“ ОУ „Братство Единство“ ОУ „Христо Узунов“ ОУ „Кочо Рацин“, ОУ „Наум Охридски“ ОУ „Живко Чинго“ ОУ „Ванчо Николески“ Основно музичко училиште „Методи Патче“	6.047	Охрид и населба Рача; Охрид и Далјан; Охрид; Охрид; Долно Лакочереј; Пештани и Трпејца; Велгошти; Лескоец, Косел, Вапила и Куратица; Охрид.
Средни училишта		
УСО „Св. Климент Охридски“	1.564	Охрид
ЕМУЦ „Св. Наум Охридски“	591	Охрид
ДУТУ „Ванчо Питошески“	836	Охрид
Високо образовни институции		
Државен факултет за Туризам и Организациони науки		Охрид
Европски Универзитет		Охрид
Средношколски и студентски домови		
Студентскиот дом „Никола Карев“		Охрид
Средношколскиот дом „Ванчо Питошески“		Охрид

➤ **Сместувачки капацитети**

Општина Охрид, како едно од најпосетените туристички места во РМ, располага со следните сместувачки капацитети:

Табела 5 Сместувачки капацитети

Вид и категорија	Број на единици
Хотели	28
Кампови	8
Приватни сместувачки капацитети	835
Вкупно	3903

Во 2006 година евидентирано е присуство на 52.640 странски посетители.

➤ **Здравствени установи**

На годишно ниво, бројот на корисниците на услугите на ЈЗО Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардио-васкуларни заболувања се движи околу 4.500 амбулантски третирани пациенти и околу 1.200 на рехабилитација.

Табела 6 Здравствени установи

Вид	Број на единици
Амбуланти	Охрид, Пештани, Лескоец, Белчишта
J30 „Општа Болница“ – Охрид J30 Специјална болница за ортопедија и трауматологија „Св.Еразмо“ J30 Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања	Охрид

➤ **Сообраќајна инфраструктура**

▪ **Патен сообраќај**

Магистрални патишта на подрачјето на Општината-Низ територијата на општина Охрид поминуваат следните магистрални патишта:

- Магистрален пат М5 Охрид- Битола- Скопје со должина од 235 km;
- Магистрален пат М4 Охрид- Кичево- Скопје со должина 176 km.

Локални и регионални патишта-Низ територијата на општина Охрид поминуваат следните регионални патишта:

- Регионален пат Р501, Охрид-Св. Наум, 29 km;
- Регионален пат Р420, Охрид-Струга, 14 km.

Вид	Број на единици
Аеродром	1
Магистрален пат М5 Охрид-Битола-Скопје	должина од 235 km
Магистрален пат М4 Охрид-Кичево-Скопје	должина 176 km
Автобуска станица лоцирана на ул. „7-ми Ноември“	1
Регионален пат Р501, Охрид-Св. Наум	должина 29 km
Регионален пат Р420, Охрид-Струга	должина 14 km
Паркиралишта	6

Сообраќај на патната мрежа во Република Македонија во 2005 год									
Место бр.	Пат бр.	Сообраќајна делница	Долж. km	ПГДС					Вкупно
	Е - 65			А	Б	Ц	Д		
38/Р	М-4	КИЧЕВО - БОТУН	38,6	19	1375	304	89		3656
45/А	М-4	БОТУН - ПОДМОЉЕ	14,8	76	3042	250	69		3437
51/А	М-5	ОХРИД - РЕСЕН	38,0	33	2162	803	91		3089

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

612	P-501	ОХРИД - ПЕШТАНИ	11,0	3689	184	121	3994
613	P-501	ПЕШТАНИ - СВ.НАУМ	17,3	356	7	13	370

Л Е Г Е Н Д А :

- A** Автоматско броење со стари бројачи
- C** Автоматско броење со нови бројачи „СТЕРЕЛА”
- P** Рачно броење
- A** Моторни возила со најмногу 3 тркала (моторцикли со или без приколка, вклучувајќи моторни скутери и моторни трицикли)
- Б** Патнички возила и возила за транспорт на лесни стоки
- Ц** Друмски возила за транспорт на стоки
- Д** Автобуси, меѓуградски автобуси и трелејбуси

<u>Сообраќај по региони за национални патишта (FNRR), 2006 год.</u>													
пат бр.	Секција	Од km	До km	Должина м'	AADT 2006						AADT 2011	AADT 2016	AADT 2021
					Вкупно	LV	LL	BUS	HL	HLT			
M-4	Кичево - Подмолје												
M-4	36-M414 S10	131.676	135.176	3500	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	37-M415 S10	135.176	139.361	4185	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	38-M415 S20	139.361	143.643	4282	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	39-M416 S10	143.643	145.798	2155	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	40-M416 S20	145.798	148.908	3110	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	41-M416 S30	148.908	152.391	3483	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	42-M416 S40	152.391	156.029	3638	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	43-M416 S50	156.029	159.176	3147	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	44-M416 S60	159.176	160.311	1135	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	45-M416 S70	160.311	164.582	4271	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	46-M416 S80	164.582	167.341	2759	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	47-M416 S90	167.341	169.945	2604	3.624	2.835	335	121	166	168	3.961	4.819	5.677
M-4	48-M417 S10	169.945	173.95	4005	4.172	3.374	193	107	314	185	6.111	7.435	8.758
M-4	49-M417 S20	173.95	177.983	4033	4.172	3.374	193	107	314	185	6.111	7.435	8.758
M-4	50-M417 S30	177.983	182.119	4135	4.172	3.374	193	107	314	185	6.111	7.435	8.758
M-4	51-M417 S40	182.118	184.707	2589	4.172	3.374	193	107	314	185	6.111	7.435	8.758
M-4	Струга - Охрид												
M-4	52-M418 S10	184.707	186.968	2261	7.438	5.988	610	113	345	382	9.788	11.908	14.027
M-4	53-M418 S20	186.968	191.57	4602	7.438	5.988	610	113	345	382	9.788	11.908	14.027
M-5	01-M501 S10	0	4.955	4955	9.486	7.794	880	129	371	312	14.357	17.414	20.471

▪ **Воздушен сообраќај**

Охридскиот аеродром Свети Апостол Павле се наоѓа на 9 km од градот на магистралниот пат Струга- Кичево-Скопје. Должината на пистата е 2550 метри, а широчината 45 метри. Капацитетот на Аеродромот е 300 патници на час.

Основната причина за постоење на Охридскиот аеродром е развој на туризмот во охридскиот туристички регион, како и алтернативен аеродром за летовите на Аеродром „Александар Велики“ Скопје. Техничката опременост на аеродромот ги задоволува меѓународните стандарди за опслужување на воздухоплови и патници. Согласно Националната транспортна стратегија се планира проширување на капацитетите и осовременување на Охридскиот аеродром.

▪ **Воден сообраќај**

Во Охридското езеро регистрирани се 3 пловни објекти со по 150 патнички места, 5 пловни објекти со по 30 патнички места или 8 пловни објекти од категорија на брод.

Вкупниот број на чамци изнесува 2 157 од кои 170 се за стопанска дејност, 80 се користат за риболов, а останатите 1 907 чамци се користат за превоз на патници и за рекреативни цели, а се со носивост од 8 до 10 патници.

Покрај овие бродови, со голем капацитет, позначајна улога во превозот на патници имаат и бродовите со капацитет од 30 до 80 места. На Охридското езеро има регистрирано 5 вакви бродови.

Пристаништа што се користат за вршење на јавен превоз на патници, во езерската пловидба на Охридското езеро, се во крајно незадоволителна состојба. Помеѓу пристаништата на Охридското езеро, посебно место заземаат пристаништата во Охрид и Св. Наум.

Најдолги маршрути на Охридското езеро се: Струга-Свети Наум со должина од 30 km, Охрид-Свети Наум со должина од 22 km и Охрид-Струга со должина од 12 km. Други помали маршрути се Охрид-Горица, Охрид-Метропол, Охрид-Десарет, Охрид-Ливадиште и Охрид-Радожда.

▪ **Стопански карактеристики**

На поширокото градско подрачје е лоцирана и индустриската зона, која се протега во периферијата (во предградијата Косел и Лескоец), каде се лоцирани најголемите фабрики. Покрај туризмот и индустриските капацитети и разновидното стопанство го прават Охрид атрактивен за бизнис. Па така последните години сè повеќе странски компании пробивот во Македонија и Европа го прават токму преку охридски компании.

Во урбаното подрачје на Охрид се изградени и бројни станбени комплекси, помали хотели, мотели и приватни пансиони неколку трговски центри и бројни супер-маркети, банки, бутици, автосалони и ред други содржини кои го чинат модерното живеење.

▪ **Природно наследство**

Од природното наследство со особена вредност во општина Охрид се истакнуваат Охридското Езеро, Националниот парк Галичица, мочуриштето Студенчишко Блато, кои се карактеризираат со богата биолошка разновидност и ендемична флора и фауна. Градот има и бројни археолошки наоѓалишта. Заради природните и културните вредности градот Охрид и Охридското Езеро се прогласени за Светско природно и културно наследство, под заштита на УНЕСКО.

3.2 Извори на бучава во Охрид

Идентификуваните извори на бучава во општина Охрид генерално потекнуваат од: бучава од соседството, бучава од сообраќај, бучава од индустриските капацитети и сл.

Бучава од соседството-потекнува од ресторани, кафулиња барови со тераси, со или без жива музика, гласна музика, гласно зборување и смеење, гласна музика од домовите, климатизери и сл.

Бучавата од угостителски објекти и врева од гостите и посетителите на угостителските објекти е со најсилен интензитет во старото градско јадро, односно Стар Град, Старата Охридска чаршија, градскиот плоштад, градското пристаниште, градскиот кеј сè до каналот Студенчишта. Меѓутоа изворите на бучава од ваков тип се присутни и по плажите на целата охридска ревиера, каде се сместени ноќни барови и отворени дискотеки. На овие локации се одржуваат и концерти, живи свирки и сл.

Бучава од сообраќај-Проблемите кои потекнуваат од сообраќајот воглавно настануваат како резултат на:

- Зголемена фреквенција на возила и појава на сообраќајни шпицови, особено во екот на туристичката сезона;
- Застарен возен парк на приватниот и индивидуалниот сектор;
- Користење на мотори;
- Чкрипење со гуми и користење на сирени;
- Полетување и слетување на авиони;
- Користење на моторни превозни средства во езерскиот сообраќај (моторни чамци, бродови, глисери, скутери сл.);
- Употреба на сирени и пуштање гласна музика во превозните средства во водниот сообраќај.
- Генерирање на бучава со голем интензитет, од кој најмногу се погодени луѓето кои живеат или престојуваат во близина на сообраќајниците во централното градско подрачје, како и во околните населени места;

- Мало растојание од сообраќајниците до приватните и јавни станбени објекти;
- Недоволен простор за паркирање што допринесува за дополнително кружење на автомобилите и го продолжува времетраењето на генерирање на бучава;
- Незадоволителни услови и непостоење на услови за користење велосипеди;
- Непостоење јавен градски превоз.

Бучавата од индустриските капацитети-потекнува од изведување на разни работни активности во индустриските капацитети кои се наоѓаат на територијата на општина Охрид. Дел од нив се наоѓаат во урбаниот дел на градот и Општината, а другите во индустриската зона.

Мал број од индустриските капацитети работат согласно процедурите, дефинирани во Законот за заштита на животната средина, односно согласно барањата за интегрирано спречување и контрола на загадувањето и согласно препораките за заштита на животната средина дефинирани во елаборатите кои се изработуваат согласно член 24 од истиот закон.

Во следната табела е даден приказ на индустриските капацитети во општина Охрид кои се идентификувани како извори на бучава:

Табела 7 Индустриски капацитети во општина Охрид, идентификувани како извори на Бучава

Инсталација		Локација
ТЦГ Леарница	Б-дозвола за усогласување со оперативен план	ул: 15ти Корпус бр.89, Охрид
Еуротехника	Б-дозвола за усогласување со оперативен план	ул: Живко Чинго бб, Охрид
Лавче	Б-дозвола за усогласување со оперативен план	с.Косел
Гранит		с. Косел
Лита		с. Горно Лакочерај
Вапилица		с. Валила
Челична рака ДООЕЛ		Ул: Марко Цепенков бр.6, Охрид
ДООЕЛ Ал Пласт		Ул: Даме Груев бр.152, Охрид
Еко Пласт 2008		Ул: Крали Марко бр.23, Охрид
Петар Транс 2008 (стовариште)		Ул: Железничка бр.55, Охрид
Аутомобиле Јолекс	Елаборат	Ул: Сирма Војвода бр.52, Охрид
Магис пром		Ул: Тоде Лупески с. Лескоец, Охрид
Пилана Мате		с. Долно Лакочереј, Охрид
Матвуд ДООЕЛ	Елаборат	Ул: 15ти Корпус бб, Охрид
Столарска работилница ОЛМА		Ул: Будва бр.33, Охрид
Работилница за тапазирање мебел Солески Васко		Ул: Марко Цепенков бр.198А, Охрид
ТДО Пласт		Ул: Кленоец бб, Охрид
ДПТУУ Каска ТРАНС ДООЕЛ		Ул: Кленоец бр.92, Охрид
Рапо Компани		Ул: Кленоец бр.7, Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

ДТУ СКРАП Интернационал ДООЕЛ		Ул: Кленоец, месна заедница 15ти Корпус, Охрид
Дрводелска работилница Волканоски Ристо		Ул: Булевар Туристичка бб, Охрид

4 Надлежни органи и заинтересирани страни

Согласно Законот за заштита од бучава во животната средина, основните носители на обврската за заштита од бучава во животната средина се:

- Органите на државната управа;
- Општините;
- Правните и физички лица.

Надлежен орган за бучава, особено за спроведување на Законот за заштита од бучава во животната средина, примената на законот и прописите донесени врз основа на овој закон е Управата за животна средина при Министерство за животна средина и просторно планирање.

Одделни надлежности во управувањето со бучавата имаат и Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како орган во состав на Министерството за здравство, во однос на контрола на бучавата од здравствен аспект.

Министерството за економија, во однос на контрола на бучавата врши инспекциски надзор над пуштањето на пазар, на машините, превозните средства, уредите и опремата за работа и прозводство, како и уреди, средства и апарати за употреба во домаќинството. Додека, Единиците на локалната самоуправа вршат надзор во однос на бучавата која се создава од угостителски, занаетчиски и туристички дејности.

Министерството за внатрешни работи, врз основа на Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 1/09), донесена врз основа на одредбите од Законот за прекршоците на јавниот ред и мир („Сл. весник на РМ“ бр. 66/08), презема активности за откривање на прекршоци во врска со нарушување на јавниот ред и мир.

Согласно член 17 од Законот за заштита од бучава во животна средина, кој се однесува на изработка, донесување, користење и чување на акционите планови за бучава надлежни се советите на општините, на предлог на градоначалниците на општините.

Подготовката и спроведувањето на програмата за управување со бучавата со акционен план во општина Охрид е во директната надлежност на Локалната самоуправа на град Охрид. Меѓутоа, за спроведување на сите неопходни мерки и активности кои ќе бидат дефинирани во Акциониот План и Програмата за намалување на бучавата потребно е вклучување на сите заинтересирани страни (министистерства, институции, поединци и сл).

За спроведување на предложените мерки, дефинирани во Програмата за управување со бучавата, потребно е да бидат вклучени сите надлежни органи, претставници од повеќе области, јавниот и приватниот сектор, засегнатата јавност, односно сите заинтересирани

страни чија заедничка соработка е клучен фактор за надминување на проблемите поврзани со бучавата.

За ефикасно решавање на проблемите поврзани со бучавата во општина Охрид потребно е соработка и инволвираност на повеќе сектори и одделенија на локално, регионално и национално ниво, кои се занимаваат со прашањата поврзани со генерирање на бучава и изнаоѓање мерки за намалување на истата.

Во табелата подолу е даден приказ на сите заинтересирани страни, кои треба да бидат вклучени во процесот на воспоставување и спроведување на програмата за намалување на бучавата, како и начинот на кој може истите да дадат допринос за успешно реализирање на програмата.

На следната табела е даден приказ на сите заинтересирани страни и нивниот допринос во процесот на развој и имплементација на Акциониот план и Програмата за управување со бучавата.

Заинтересирани страни одговорни за:	Зошто е потребна соработка со овие заинтересирани страни?	Што се очекува од овие заинтересирани страни за развој и имплементација на акциониот план и програмата за управување со бучава
Министерство за транспорт и врски и Локалната самоуправа на Охрид		
-Планирање на транспортот/одржување на патишта-градежни работи; -Урбанистичко планирање.	-Планираните мерки за сообраќај и транспорт може позитивно да влијаат во намалување на нивото на бучава која потекнува од истите (на пример безбедносни мерки на патот, легнати полицајци, кружен тек); -Многу мерки за намалување на бучавата од сообраќај од изворот влијаат на фреквенцијата на возила; -Овие заинтересирани страни се одговорни за имплементацијата на голем број мерки со цел да се намали бучавата од сообраќај (на пример редизајн на градски сообраќајници, замена на површината на патот, ограничување на брзината).	-Да се земат во предвид влијанијата и мерките за намалување на бучавата дефинирани во националната стратегија за транспорт, и националната стратегија за воздухопловство; -Да се проценат влијанијата од бучавата од сообраќај и да се предложат мерки на намалување на истата.
Министерство за животна средина и просторно планирање и Локалната самоуправа на Охрид		
Квалитет на воздухот	-Синергијата помеѓу квалитетот на воздухот и моделирањето на бучавата е многукратна: може да се користи истиот софтвер, потребни се исти податоци за сообраќај; -Постои можност тимот одговорен за квалитет на воздухот да располага со техниките за ГИС анализа и обработка на податоци за сообраќај; -Мерките преземени за да се намали бучавата или да се подобри квалитетот на воздухот често имаат позитивно или негативно влијание врз други	-Доколку постои можност да ги споделат податоците и софтверот; -Да обезбедат поддршка во процесот на моделирање; -Да обезбедат информации за потенцијалните влијанија на мерките за намалување на бучавата врз квалитетот на воздухот.

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

	медиуми.	
Управување со отпад	-Собирањето на отпад е активност со која се генерира бучава, која особено предизвикува вознемиреност во ноќните часови; -Собирањето на отпад честопати предизвикува застој во сообраќајот при што се генерира дополнителна бучава.	-Да се развие временска рамка за собирање кога има помалку сообраќај.
Планирање на просторот	-Распределбата и користењето на земјиштето со најразлични класи на намена со планираните активности е извор на бучава; -При планирање на просторот и подготовка на урбанистички решенија бучавата е значаен фактор кој се зема во предвид и се применуваат низа мерки за надминување на истата.	-Да обезбеди информации за идниот просторен развој и влијанијата на изворите на бучава; -Да ги земе во предвид целите за намалување на бучавата.
Министерство за економија		
Контрола на бучавата и издавање на одобренија за употреба	-При издавање на дозволи за работа и одобренија за употреба треба да се земе во предвид бучавата од машините, превозните средства, уредите и опремата за работа и прозводство, како и уреди, средства и апарати за употреба во домаќинството, кои може да предизвикаат сериозни нарушувања на квалитетот на животната средина.	-Да обезбеди контрола и податоци за бучавата од угостителски, занаетчиски и туристички дејности генерирана од уредите и опремата за работа и да даде предлог мерки за намалување на бучавата.
Министерство за здравство и Локалната самоуправа на Охрид		
Здравје	-Бучавата има негативни влијанија врз здравјето на човекот (на пример нервоза, нарушување на сонот, зголемување на кардиоваскуларните болести); -Здравствените служби, се задолжени за заштита на човекот од емисиите во животната средина; -Сирените од амбулантните возила се важен извор на бучава, особено во областите во близина на болница.	-Да ги контролираат условите под кои е нарушено здравјето на луѓето како резултат на покачено ниво на бучава; -Да даде поддршка на подигање на јавната свест во врска со штетните влијанија на бучавата; -Да ги земе во предвид стандарди за користење на сирените.
Министерство за внатрешни работи		
Службите за внатрешни работи	-Службите на МВР се одговорни за спроведување на ограничувањата на брзината во сообраќајот; -За проверка на бучавата на возила која не е усогласена со граничните вредности; -Службите на МВР вршат контрола на јавниот ред и мир воопшто, односно вршат контрола на угостителските објекти кои го нарушуваат јавниот ред. -Полициските сирени се извор на бучава.	-Да ги контролираат ограничувањата на брзината и бучавата во сообраќајот; -Да ги контролираат условите под кои е нарушен јавниот ред и мир; -Да се утврдат стандардите за употреба на сирени и однесување на персоналот.
Локална самоуправа		
Комуникација	-Подигање на јавната свест за негативните влијанија од зголемено ниво на бучава во животната средина,	-Да обезбеди информативен материјал (на пример веб-сајтови,

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

	предизвикана од гласно пуштање на музика, бучавата метежот и градската врева.	брошури, постери) достапни до сите заинтересирани страни, јавноста, локалните власти/локалната самоуправа.
--	---	--

Заинтересирани страни одговорни за:	Зошто е потребна соработка со овие заинтересирани страни?	Што се очекува од овие заинтересирани страни за развој и имплементација на акциониот план за бучава
Превозници во приватниот сектор		
Превозници во приватниот сектор (локални компании, добавувачи итн.)	Тешките возила - камиони па дури и лесните - комбиња, генерално се над 6 dB(A) побучни во споредба со автомобилите, затоа со превземање на соодветни мерки може да се даде допринос во намалувањето на бучавата.	-Да употребуваат возила кои генерираат бучава со помал интензитет; -Да ги почитуваат ограничувањата на брзината, особено во текот на нокта и во населените области; -Да предложат мерки за намалување на застојот во сообраќајот.
Граѓани		
Граѓани (индивидуалци, групи, здруженија)	-За проценка на бучавата и анализа на опасните точки треба да се земе во предвид влијанието на бучавата на граѓаните како и проблемите со кои истите се соочуваат; -Самите граѓани ја генерираат бучавата, затоа е потребно да се развие поголема свест за овој проблем.	-Да се обезбедат податоци за бучавата и проблемите на кои наидуваат како резултат на зголемено ниво на бучава; -Да предложат мерки за намалување на бучавата, особено за локациите идентификувани како жешки точки; -Да се смени сообраќајната култура и навиките на возачите; -Да се почитува брзината на патот и ограничувањата.
Сопственици на угостителски и трговски објекти		
Сопственици на угостителски објекти, кафулиња, ресторани, дискотеки, барови, продавници, итн.	-Бучавата што се емитира во соседството е еден од најпроблематичните извори на бучава и предизвикува сериозни проблеми на здравјето на граѓаните.	-Да се разгледаат идеи, предлози и воведат мерки за намалување на бучавата и нивна имплементација.
Претставници од Индустриски сектор		
Претставници од индустрискиот сектор	-Бучавата од индустрискиот сектор има важен удел во вкупната генерирана бучава. Доколку не се работи согласно законските барања и процедури истата претставува сериозен проблем во животната средина.	-Да дадат предлози и мерки за намалување на бучавата од индустријата, и имплементација на истите.

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Претставници од централната власт		
Централна власт	<ul style="list-style-type: none">-Овластувањата за бучавата често се поделени помеѓу локалната и централната власт, а нивната поврзаност може да биде решавачка за имплементација на одредени мерки;-Вклучувањето на повисоката власт може да ја олесни соработката за решавање на ова прашање.	<ul style="list-style-type: none">-Да ги превземат неопходните мерки за намалување на бучавата;-Да ја подржат соработката помеѓу заинтересираните страни.

5 Законска рамка и дефинирани гранични вредности

5.1 Национална правна рамка

Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ 79/07, 124/2010) е целосно во согласност со важечката регулатива на ЕУ. Законот за заштита од бучава во животната средина е закон кој ги регулира основните принципи за управување со бучавата во животната средина. Законот е усогласен со препораките на ЕУ, со цел да се воспостави една општа правна рамка за регулирање на бучавата во животната средина на интегриран и сеопфатен начин. Во него директно се пренесени барањата од Директивата 2002/49/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 25 јуни 2002 во врска со проценувањето и управувањето на бучава во животната средина.

Оваа директива е правен акт на Европската Унија, која меѓу другото треба да обезбеди основа за подготвување и за спроведување на постечката група на мерки кои се однесуваат на бучавата што се емитува од поголемите извори, особено патните и железничките превозни средства и инфраструктура, авионите, опрема која се користи на отворен простор и во индустријата и мобилна машинерија и за подготвување на дополнителни мерки за краткорочен среднорочен и долгорочен период. Со Законот за заштита од бучавата, покрај другите, уредени се и правата и обврските на општините во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Обврските на општините за преземање на конкретни мерки за заштита од бучавата, пред сè, се состојат во:

- Планирање на просторот (урбанистичкото планирање), подготвувањето на планови и програми за заштита од бучава и преземање мерки на контрола од изворите на бучава (туристичко-угостителски објекти и објекти кои се на отворено, бучавата од соседството и од вршење на одделни дејности);
- Изработка на акциони планови за бучава за агломерации и населени места, врз база на стратешките карти, од страна на Советот на Општината, а по предлог на градоначалникот. Овие акциони планови за бучава се изработуваат за период од 5 години. Општината треба да овозможи учество на сите заинтересирани субјекти со можност за јавен увид во предлог-акциониот план. При донесувањето на акциони планови се зема предвид мислењето на јавноста.

Со предложените решенија во Законот за заштита од бучава во животната средина, на повисоко ниво се постигнува заштита на животната средина и здравјето, преку создавање здрави услови за животот на луѓето и заштита на животната средина од бучава, избегнување, спречување или намалување на бучавата, заштита од бучава која е наметната од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување. Одстранување или намалување на штетните ефекти кои се последица од изложеноста на

бучавата во медиумите и областите на животната средина, и обезбедување на основа за развивање на мерки за намалување на бучавата од сите извори на бучава.

Покрај Законот за заштита од бучава во животната средина, националната правна рамка која ги третира проблемите кои потекнуваат од бучава се:

- Закон за заштита на животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10);
- Правилник за гранични вредности на ниво на бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 147/08);
- Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 1/09)
- Правилник за локации на мерните станици и мерните места („Сл. весник на РМ“ бр. 120/08);
- Правилник за примената на индикаторите за бучава, дополнителните индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикаторите за бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 107/08);
- Правилник за начинот, условите и постапката за воспоставување и работење на мрежите, методологијата и начинот на мониторинг, како и условите, начинот и постапката на донесување на информациите, и податоците од мониторингот, на состојбата во областа на бучавата („Сл. весник на РМ“ бр. 123/09);
- Правилник за стандарди и нормативи за уредување на просторот („Сл. весник на РМ“ бр. 2/02);
- Правилник за дополнување на правилникот за минимално технички услови за вршење на угостителска и туристичка дејност и условите за категоризација на туристичката понуда („Сл. весник на РМ“ бр. 41/04);
- Наредба за задолжително атестирање (хомологација) на моторни возила со најмалку четири тркала во поглед на бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 16/97);
- Закон за туристичка дејност („Сл. весник на РМ“ бр. 62/04, 89/08);
- Закон за угостителска дејност („Сл. весник на РМ“ бр. 62/04, 89/08);
- Законот за просторно и урбанистично планирање („Сл. весник на РМ“ бр. 51/05, 137/07, 24/08, 91/09, 4/10);
- Закон за градба („Сл. весник на РМ“ бр. 51/05, 130/09, 124/10);
- Закон за јавните патишта („Сл. весник на РМ“ бр. 84/08, 52/09 и 114/09);
- Закон за безбедност на сообраќајот на патиштата („Сл. весник на РМ“ бр. 54/07, 86/08, 98/08 и 64/09);

- Закон за превоз во патниот сообраќај („Сл. весник на РМ“ бр. 68/04, 127/06, 114/09);
- Закон за воздухопловство („Сл. весник на РМ“ бр.14/06, 24/07, 103/08);
- Закон за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион („Сл. весник на РМ“ бр. 75/10), и др.

5.2 Планови и стратегии на локално ниво

- Просторен План на РМ, 2020;
- Просторен План на Охридско Преспанскиот Регион 2005-2020;
- Стратегија за развој на туризмот во општина Охрид;
- Национална транспортна стратегија за период од 2007-2017;
- Национална стратегија за развој на воздухопловството во Република Македонија, 2007 год.

5.3 Меѓународна правна рамка

- Директива 2002/49/ЕЗ во врска со оценување и управување со бучавата во животната средина;
- Директива 86/594/ЕЕЗ за бучава емитувана од апарати за домаќинството;
- Директива 2000/14/ЕЕЗ за емисија на бучава во околината од опрема што се употребува на отворено;
- Директива 92/14/ЕЕЗ за ограничување на работата на авионите;
- Директива 1991/101/ЕЕЗ за прилагодување кон техничкиот прогрес на Директивата 70/157/ЕЕЗ за дозволеното ниво на звукот и издувните гасови на моторните возила.

5.4 Дефинирани гранични вредности

Согласно Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр.1/09), мирот на граѓаните се нарушува со гласно пеење, користење на музички инструменти или уреди, радио и телевизиски апарати и други технички уреди, како и со механички извори на бучава (мотор и слично), во периодот од 15.00 до 18.00 часот и по 23.00 часот до 6.00 часот наутро на места каде постои можност да се вознемируваат граѓаните.

Извор на бучава може да биде и градба, постројка, опрема, инсталација, уред, средство и апарат кој со работа/дејност или употреба предизвикува постојана или повремена бучава, бучна активност од луѓе и животни, вклучувајќи ги градежните активности како и други активности од кои се шири и/или врши емисија на звук во средината.

Мирот на граѓаните се нарушува со користење на возила кои поради својата неисправност (изваден уред за одвод на согорените гасови или вграден уред што изведува бучава) создава невообичаена и подолготрајна бучава на јавно место.

Согласно Правилникот за гранични вредности на нивото на бучава во животна средина и Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава, следи дека мирот на граѓаните од штетна бучава се нарушува кога граничните вредности за основните индикатори за бучавата во животната средина предизвикана од различни извори се повисоки од:

Подрачје диференцирано според степенот на заштита од бучава	ниво на бучава изразена во dB(A)		
	Lд	Lв	Lн
Подрачје од прв степен	50	50	40
Подрачје од втор степен	55	55	45
Подрачје од трет степен	60	60	55
Подрачје од четврт степен	70	70	60

Денот (Lд) во смисла на оваа одлука опфаќа период од 07.00 до 19.00 часот, вечерта (Lв) опфаќа период од 19.00 до 23.00 часот, а ноќ (Lн) од 23.00 до 07.00 часот.

Како време за попладневен одмор се смета периодот од 15.00 до 18.00 часот. Граничните вредности за основните индикатори за бучавата за овој временски период се исти како и за периодот ноќ (Lн).

-Подрачје со I степен на заштита од бучава е подрачје наменето за туризам и рекреација, подрачје во непосредна близина на здравствени установи за болничко лекување и подрачје на национални паркови или природни резервати;

-Подрачје со II степен на заштита од бучава е подрачје кое е примарно наменето за престој, односно станбен реон, подрачје во околина на објекти наменети за воспитна и образовна дејност, објекти за социјална заштита наменети за сместување на деца и стари лица и објекти за примарна здравствена заштита, подрачје на игралишта и јавни паркови, јавни зеленила и рекреациски површини и подрачја на локални паркови;

-Подрачје со III степен на заштита од бучава е подрачје каде е дозволен зафат во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено подрачје, кое истовремено е наменето за престој, односно во кое има објекти во кои има заштитени простории, занаетчиски и слични дејности на производството (мешано подрачје), подрачје, наменето за земјоделската дејност и јавни центри, каде се вршат управни, трговски, услужни или угостителски дејности;

Подрачје со IV степен на заштита од бучава е подрачје каде се дозволени зафати во околината, кои можат да предизвикаат пречење со бучава, подрачје без станови, наменето за индустриски или занаетчиски или други слични производствени дејности,

транспортни дејности, дејности за складирање и сервисни дејности и комунални дејности кои создаваат поголема бучава.

6 Преглед на резултатите од бучава по претходно дефинирани мерни места

Во претходна консултација со Министерството за животна средина и Локалната самоуправа на општина Охрид, до која се доставуваат сите жалби и поплаки на локалното население од зголемено ниво на бучава, беа идентификувани жешки точки на бучава на неколку локации на Општината.

Идентификувањето на жешките точки на бучава беше утврдено врз основа на следните проблеми.

Прашања за анализа на бучавата на идентификуваните жешки точки	
Прашања	Аспекти кои треба да бидат земени во предвид
Кои видови на бучава се релевантни?	Бучава од соседството: кафулиња и барови со тераси, гласна музика, гласно зборување на луѓето, гласна музика од домовите, климатизери и сл.; Бучава од патишта: бучава од чкрипење со гуми, бучава од погони за движење, бучава од сирени и др.; Бучава од полетување и слетување на авиони; Бучава од водниот сообраќај.
Кои фактори влијаат на генерирање бучава?	Поставеност на угостителски објекти (кафулиња, барови, шанкови) на осетливи урбани локации; Жива музика од кафулињата и од летните тераси во текот на летниот период; Број на туристи, гости и посетители; Број на возила, просечна брзина, површина на патиштата, застој во сообраќајот и сл., зголемена фреквенција на возила во градот во екот на туристичката сезона и за големи државни празници, културни манифестации и концерти кои се одржуваат на отворено и сл.; Работа на индустриски капацитети.
Кои фактори влијаат за ширење на бучавата?	Архитектурната структура, (рефлексија од зградите), урбаниот состав, зелени површини, природни звучни бариери, звучни паравани и др.
Кога настанува бучавата?	Периоди од денот кога нивото на бучава е надминато, нивото на бучава е висока како резултат на застој во сообраќајни шпицови и др.
Кој е засегнат?	Корисниците на имотите, број на население кое е засегнато, број на живеалишта, засегнати ранливи групи и сл.

За да се утврдат вредностите на бучавата кои го засегаат не само локалното население, туку и посетителите и гостите на градот, беа спроведени мерења на интензитетот на бучава во два периода од годината.

Првото мерење беше извршено во периодот од 30 април-01 мај 2010 година, период во кој имаше зголемено присуство на гости како резултат на првомајските празници. Мерењата беа извршени на точно дефинираните жешки точки, во различни периоди од денот, односно во периодот ден, вечер и ноќ.

Второто мерење беше извршено во периодот од 22-24 јули, 2010 година, на веќе детерминирани жешки точки. Оваа сесија од мерења беше надолполнета со неколку нови мерни места, како резултат на алармантноста од зголемено ниво на бучава, што беше регистрирана на мерните места. Овој период за мерење е избран како период на почеток на туристичката сезона.

Во **Додаток 1** во табеларен приказ се прикажани добиените вредности од извршените мерења по претходно дефинирани мерни места, идентификувани како жешки точки.

Во табелите е даден опис на мерното место, односно извори на бучава, рецептори на бучава, а интензитетот на бучава е изразен во $L_{eq} \text{ dB(A)}$, како и период на мерење.

Од добиените резултати може да се заклучи дека скоро на сите мерни места, во различен период од денот, односно периодот ден-вечер-ноќ, измерените вредности ги надминуваат максимално дозволените вредности за бучава, дефинирани во Правилникот за гранични вредности на нивото на бучава во животна средина и Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава. Максимално дозволените вредности најмногу се надминати во периодот вечер и ноќ.

Особено високи вредности на ниво на бучава се забележани на мерните места на улиците Цар Самоил, Коста Абраш и градскиот плоштад, каде истите достигнуваат вредност и до $L_{eq}=81.9-89.9 \text{ dB(A)}$ во период на мерење ноќ, во 2.00 часот по полноќ, во екот на туристичката сезона.

Овие локации се карактеризираат со голем број угостителски објекти со отворени летни тераси или затворени простори во кои се пушта жива и друг вид гласна музика. Во полноќните часови улиците се полнат со млади луѓе кои создаваат врева од гласно смеење, пеење и сл. Сите гореспоменати фактори допринесуваат за зголеменото ниво на бучава во однос на максимално дозволените вредности.

Споредено со резултатите добиени во периодот од 30 април-01 мај 2010 година може да се забележи дека и во тој период на веќе посочените локации има покачени вредности на новото на бучава од максимално дозволените и истите се движат до $L_{eq}=75 \text{ dB(A)}$ во 2.00 часот по полноќ на улицата Цар Самоил.

Исто така и на останатите мерни места во близина на сообраќајниците е забележано зголемено ниво на бучава во однос на максимално дозволените вредности, особено на мерното место Лескоец $L_{eq}=68.1 \text{ dB(A)}$, во периодот по полноќ, булеварот Туристичка-Јане Сандански (гимназија) со интензитет $L_{eq}=66.9 \text{ dB(A)}$, пред Охридска Банка $L_{eq}=70 \text{ dB(A)}$ и др.

Од горенаведеното може да се заклучи дека интензитетот на бучава на сите избрани жешки точки ги надминува максимално дозволените вредности за ниво на бучава.

Резултатите од направените мерења, за време на реализација на проектната активност, се потврдуваат со мерењата направени при инспекциски надзор на овластените инспектори за животна средина од општина Охрид на повеќе локации во Општината. Резултатите од инспекцискиот надзор се приложени во **Додаток 2**.

Од теренскиот увид на локациите, добиените резултати од мерењето и инспекциските записници, може да се заклучи дека главни причини за зголеменото ниво на бучава се:

- непочитување на законските обврски;
- несовесно работење на угостителските работници;
- ниска култура на однесување на локалното население, гостите и посетителите;
- несоодветно просторно уредување, особено во стариот дел од градот, каде од двете страни на тесните улочки се наоѓаат голем број на угостителски објекти;
- тесен и затворен простор за ширење на бучавата, односно не постои можност за намалување на интензитетот на бучава од изворот со зголемување на растојанието, особено во стариот дел на Градот;
- несоодветна звучна изолација на угостителските и станбените објекти;
- голема фреквенција на возила, стар возен парк, застој во сообраќајот, возење со голема брзина и сл.

Слика 1 Дел од Охридската чаршија

Слика 2 Дел од улицата Коста Абраш

Ако се земе предвид дека простирањето на бучавата е логаритамска функција и се изразува како:

$$L_{eq} = L_{eq}(ref) - 20 \cdot \log_{10} \left(\frac{D}{D_{ref}} \right) - 10 \cdot \log_{10} \cdot G \cdot \left(\frac{D}{D_{ref}} \right)$$

каде што:

$L_{eq}(ref)$ – еквивалентно ниво на бучава на референтна оддалеченост од изворот

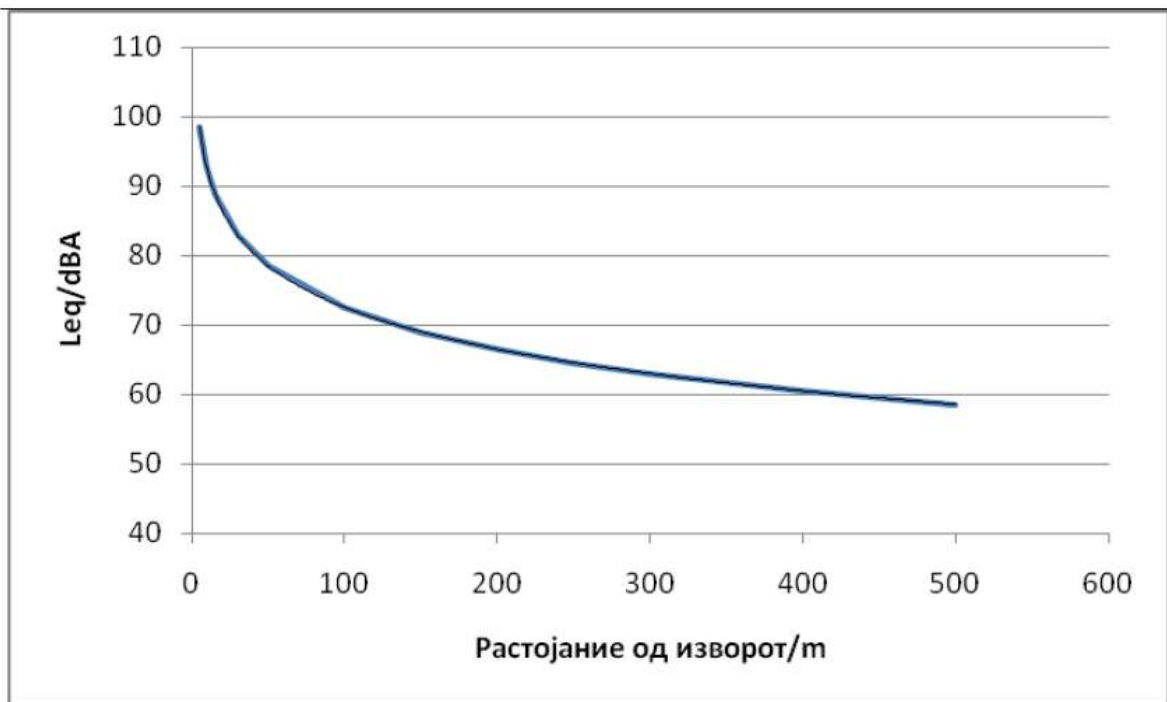
D_{ref} – референтна оддалеченост од изворот на бучава

D – оддалеченост од изворот

G - фактор на теренот

Земајќи ги предвид најголемите вредности на интензитет на бучава и занемарувајќи го теренскиот фактор, тесен и затворен простор за ширење на бучавата се поставува најнеповолното сценарио на простирањето на бучавата, со што се поврзува и објаснува главниот проблем на ширење на бучавата.

Тесниот и затворен простор не дозволува намалување на интензитетот на бучава со зголемување на растојанието од изворот.

Слика 3 Намалување на бучавата во однос на изворот

7 Идентификација на проблемите поврзани со зголеменото ниво на бучава

Според досегашните истражувања и консултации со надлежните органи е утврдено дека еден од најсериозните проблеми во општина Охрид, е поврзан со бучавата од угостителските објекти во текот на туристичката сезона, викендите и празниците.

Угостителските објекти според просторните и функционални карактеристики се класифицираат како објекти од отворен или затворен простор, со или без музика, голем или мал број на гости ит.н. кои како резултат на гласно пуштање на музика, врева, смеење и сл. до раните утрински часови, претставуваат извори на бучава која негативно се одразува врз квалитетот на животната средина.

Голем дел од овие угостителски објекти се наоѓаат во централното градско јадро или долж охридската ривиера, па приливот на гости и туристи во текот на туристичката сезона, допринесува за зголемување на нивото на бучава, како резултат од градската врева и разните забавно рекреативни активности. Исто така во текот на туристичката сезона се одржуваат многубројни културни и забавни манифестации, концерти и сл. кои се одржуваат на отворено и генерираат бучава со висок интензитет.

Една од основните контрадикторности помеѓу развојот на урбаниот туризам и квалитетот на животната средина, разгледуван од аспект на бучава, се јавува од страна на туристичките работници кои за да го привлечат вниманието на посетителите и да ги задоволат желбите и барањата на посетителите организираат ноќни забави со гласна музика до раните утрински часови и притоа генерираат прекумерна бучава која го деградира квалитетот на живеење на постојаните жители и гости.

Врз основа на сите истражувања, жалби и поплаки најголем проблем кој потекнува од зголемено ниво на бучава потекнува од лоцирање на угостителски објекти на несоодветни локации, во станбени реони, каде се пушта гласна музика и се создава врева до касни саати по полноќ.

Како најкритични локации се сметаат улиците Цар Самоил, Коста Абраш и Градскиот Плоштад. Со особено нарушен мир и проблеми со здравјето, како резултат од гласната музика се истакнуваат постојаните жители и гости од улиците Коста Абраш и Цар Самоил. И покрај многубројните поплаки до надлежните органи овој проблем постои со години и сеуште не е решен.

Чувствителноста на просторот ја прават тесните улици, густо населени куќи, несоодветната пренамена на станбен во деловен простор, стара и несоодветна градба на објекти, кои не се градени согласно стандардите и прописите за заштита од бучава и сл.

Како резултат на зголеменото ниво на бучава на одредени локации, особено во стариот дел на градот, што претставува вистинска гордост на Градот, голем број од гостите и посетителите не изразуваат желба повторно да се вратат и да престојуваат во тој дел од градот.

Исто така зголемено ниво на бучава генерираат и превозните средства, автомобилите, автобусите, а особено моторите и водниот сообраќај кој го сочинуваат: моторни чамци, бродови, глисери, скутери сл, како и забавите и гласната музика на бродовите која е се поприсутна атракција последните неколку години.

Како извор на бучава во општина Охрид исто така е аеродромот, но со оглед на ограничените летови, неколку лета во текот на една седмица, истиот не претставува сериозен проблем и закана за локалното население.

Голем дел од индустриските комплекси се наоѓаат надвор од населените места во Општината, дел од нив работат согласно ИСКЗ барањата или препораките дадени во елаборатите, па од аспект на контрола на бучавата се превземаат соодветни мерки. Најголем дел од поплаките од локалното население, кои стасуваат до инспекциските служби, се однесуваат на бучава предизвикана од пилани, стоваришта и сл.

Заклучок од горе изнесеното е дека ако се направи споредба меѓу проблемите кои потекнуваат од зголемена бучава од угостителските објекти со тие кои потекнуваат од бучавата генерирана од индустриските капацитети, овие вторите се занемарливи.

Согласно статистиката на инспекциските служби на град Охрид, околу 80 % од жалбите и поплаките, доставени од населението, кои се однесуваат на зголемено ниво на бучава се однесуваат на бучава од угостителските објекти, додека 20 % на бучава од индустриските капацитети и сообраќај.

Проблемите и полаките, кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава, се во директна зависност и со работното време на трговските и угостителските објекти.

Угостителските објекти во Охрид, согласно Одлуката на Советот на општина Охрид за продолжување на работното време на угостителските објекти, број 08-1097/3 од 31.05.2007 год. работат со следното работно време:

- угостителските објекти за исхрана, без оглед на видот на угостителските услуги, може да работат од 07.00 часот до 01.00 часот наредниот ден;
- угостителските објекти за исхрана, без оглед на видот на угостителските услуги во деновите петок и сабота, спроти празнични денови, како и во периодот од 1 јуни до 31 август и во периодот од 25 декември до 15 февруари може да работат од 07.00 часот до 02.00 часот наредниот ден, а на 31 декември, 1 и 2 јануари до 04.00 часот наредниот ден;
- угостителските објекти: ноќен бар и кабаре може да работат од 20.00 часот до 05.00 часот наредниот ден, во деновите петок и сабота, спроти празнични денови, како и во периодот од 1 јуни до 31 август и во периодот од 25 декември до 15 февруари може да работат од 20.00 часот до 06.00 часот наредниот ден, а на 31 декември, 1 и 2 јануари до 07.00 часот наредниот ден;

- угостителските објекти: диско клуб и диско клуб на отворен простор може да работат од 19.00 часот до 05.00 часот наредниот ден, во деновите петок и сабота, спроти празнични денови, како и во периодот од 1 јуни до 31 август и во периодот од 25 декември до 15 февруари може да работат од 19.00 часот до 06.00 часот наредниот ден, а на 31 декември, 1 и 2 јануари до 07.00 часот наредниот ден.

8 Учество на јавноста, приказ на резултати од јавна анкета

Мислењето на граѓаните е многу важен фактор во дефинирање и посочување на приоритетните проблеми со животната средина во општина Охрид. Заради тоа, во рамките на проектната активност, беше спроведена анкета чија основна цел беше да се согледа, односно утврди мислењето на граѓаните на општина Охрид во врска со проблемите поврзани со бучавата и да се посочи изворот на проблемот со кој се соочуваат во нивното секојдневно живеење.

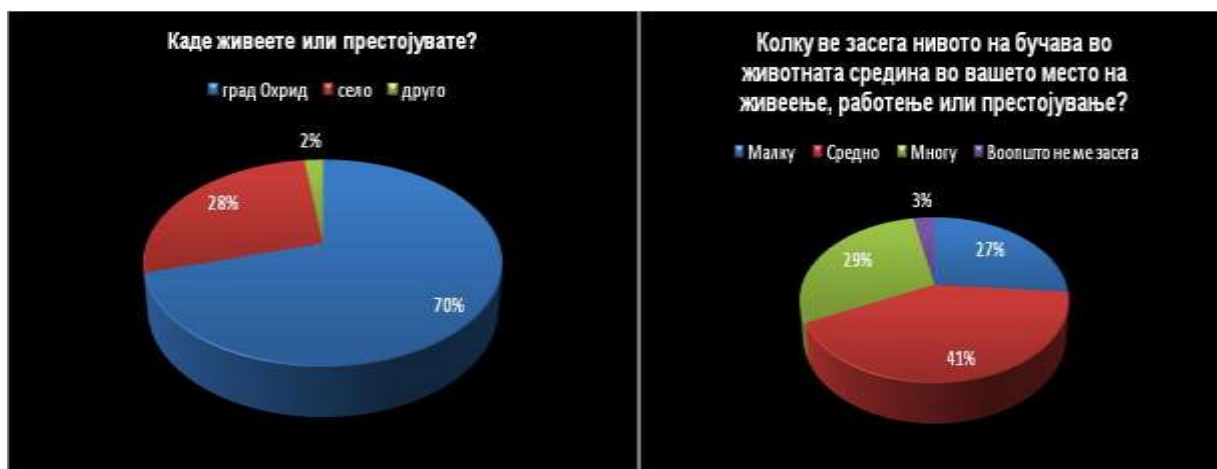
За таа цел во месец мај 2010 година беше спроведена јавна анкета на населението на територијата на општина Охрид. Анкетата беше спроведена на територијата на целата Општина во која беа вклучени 500 испитаници.

Исто така во месец ноември 2010 година беше спроведена уште една јавна анкета во која беше испитано јавното мислење на жителите од градот, особено во стариот и централниот дел на градот од каде потекнуваат и најголемите жалби и поплаки за зголемено ниво на бучава. Во оваа анкета беа вклучени 60 испитаници. Резултатите од спроведените анкети се прикажани во продолжение.

➤ Резултати од испитување на јавното мислење извршено во мај 2010 година

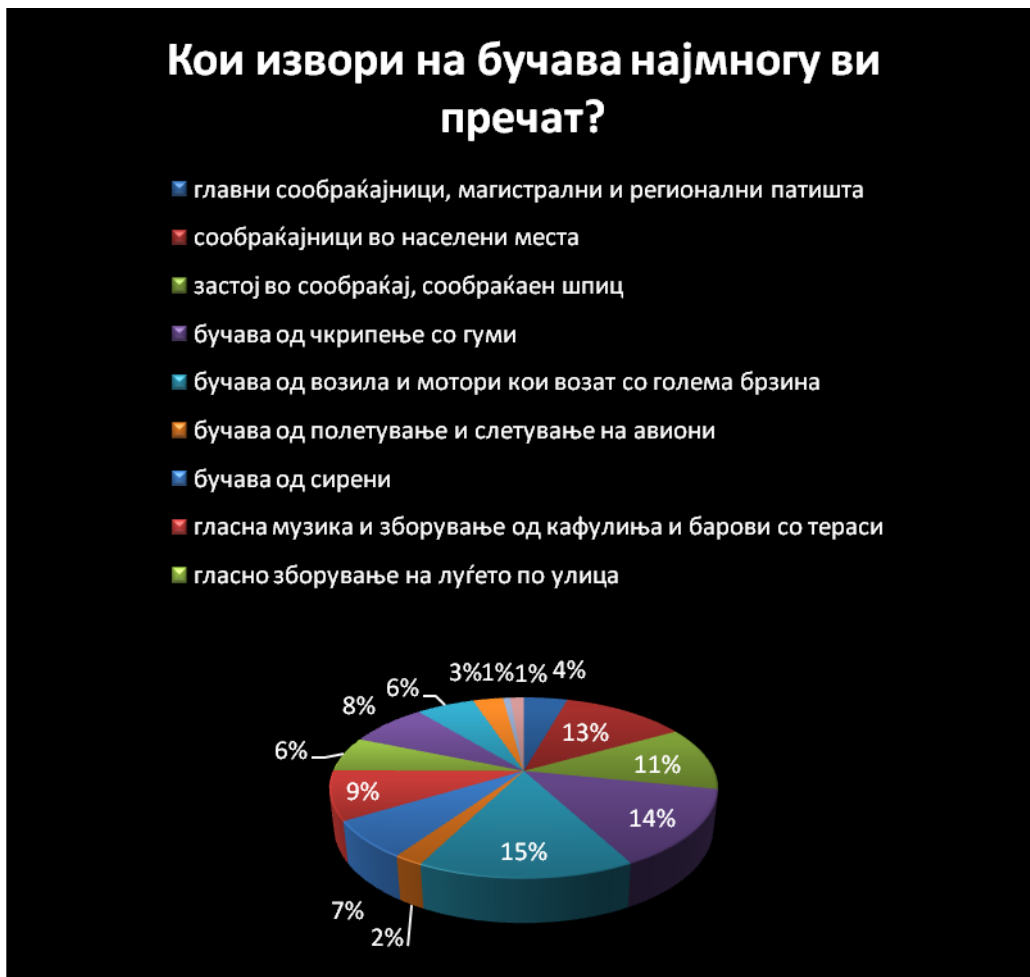
Јавното мислење е испитувано на возрастни групи од 7 години па нагоре. Беа анкетирани вкупно 500 граѓани, од кои 56% се жени, а 44% се мажи. Според местото на живеење 70% од испитаниците се со постојано живеење во град Охрид, 28 % од село, а 2% друго.

Во однос на прашањето „колку се засегнати од нивото на бучава во животната средина“, 41% од испитаниците се изјасниле дека се средно засегнати, 29% многу засегнати, а останатите или се малку или воопшто не се засегнати од бучавата во местото на живеење, работење или престојување.

На прашањето „кои извори на бучава најмногу им пречат“, најголем број од испитаниците, односно на 15 % се изјасниле дека им пречи бучавата од сообраќајниците, потоа

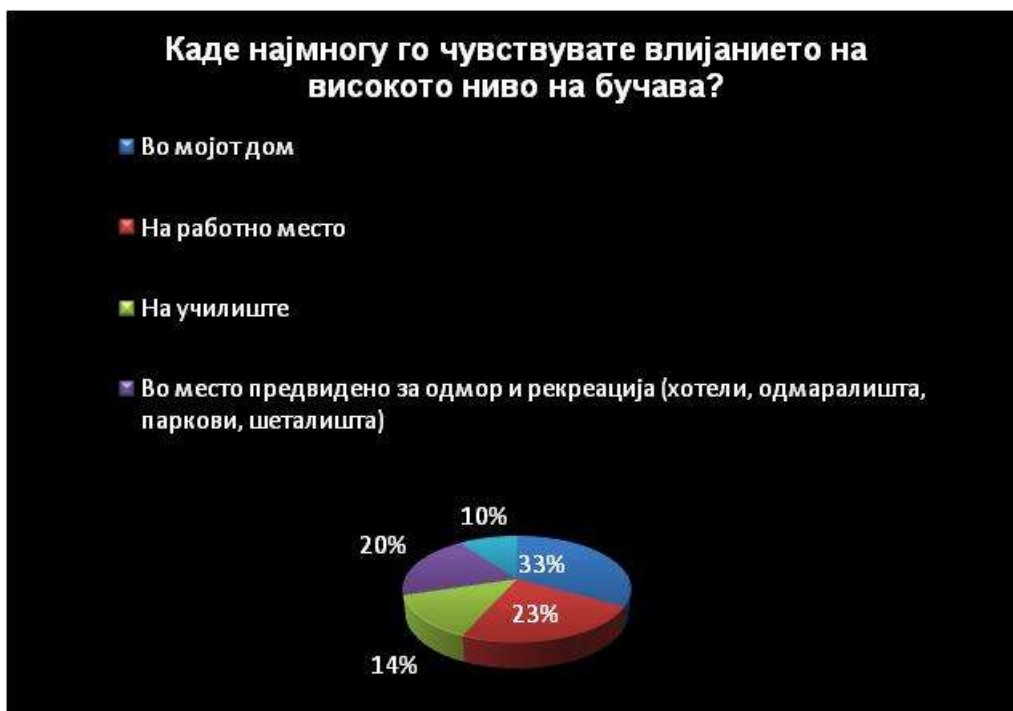
бучавата од чкрипење на гуми 14 %, застој во сообраќај 11%, а на 9% од испитаниците им пречи гласна музика и зборување од кафулињата, баровите, терасите и сл.

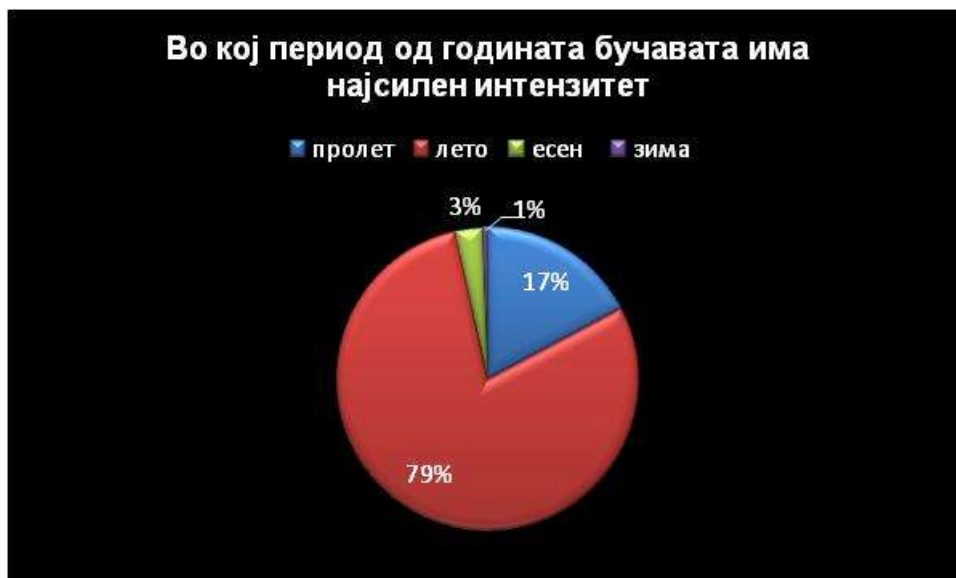
Бучавата има најсилен интензитет попладне, според 35% од испитаниците и навечер според 25% од нив.

Од вкупниот број испитаници 33% се изјасниле дека бучавата најмногу им пречи во нивните домови, 23% на работно место, а 20 % на места кои се предвидени за одмор и рекреација.

Од вкупниот број на испитаници, 79% сметаат дека бучавата има најсилен интензитет во лето, 17% во пролет и тнт.

На прашањето како бучавата влијае врз здравјето на луѓето, 70% од испитаниците се изјасниле дека високото ниво на бучава предизвикува вознемирување, кај 25% предизвикува несоница, а 3 % страдаат од тахикардија.

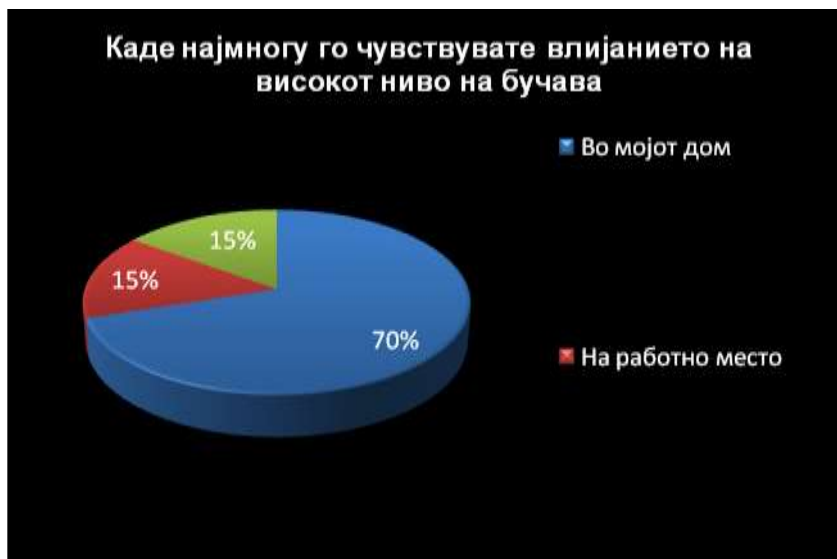
- Резултати од испитување на јавното мислење извршено во месец ноември 2010 година

Од вкупно 60 анкетирани граѓани од стариот и централниот дел на градот, 60% се жени, а 40% се мажи, на годишна возраст над 14 години.

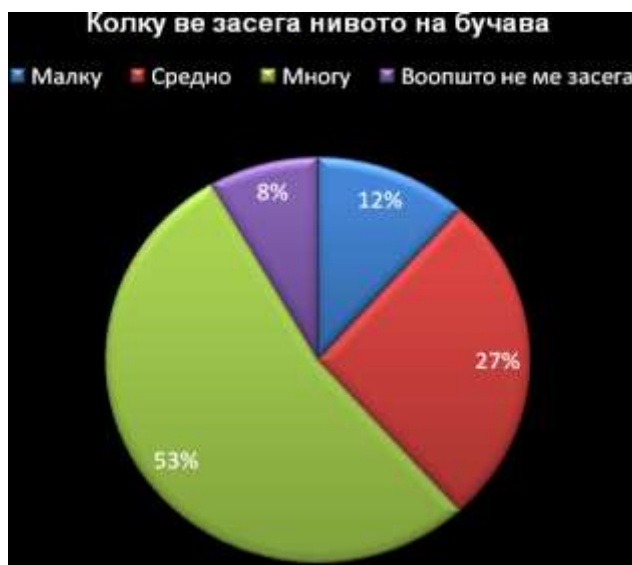
Испитаниците живеат на улици кои се прикажани на следниот дијаграм:

Од местата на кои бучавата најмногу им пречи на луѓето 70% се изјасниле дека бучавата најмногу им пречи во нивните домови, 15% на работно место, а 15% на места кои се предвидени за одмор и рекреација.

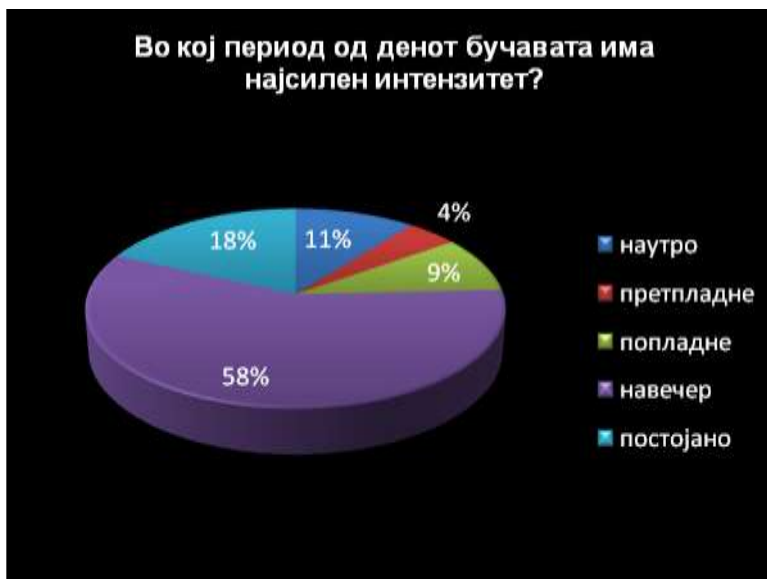
Во однос на прашањето „колку“ се засегнати од нивото на бучава во животната средина, 53% од испитаниците се изјасниле дека се многу засегнати, 27% се средно засегнати, а останатите се малку или воопшто не се засегнати од бучавата во местото на живеење, работење или престојување.

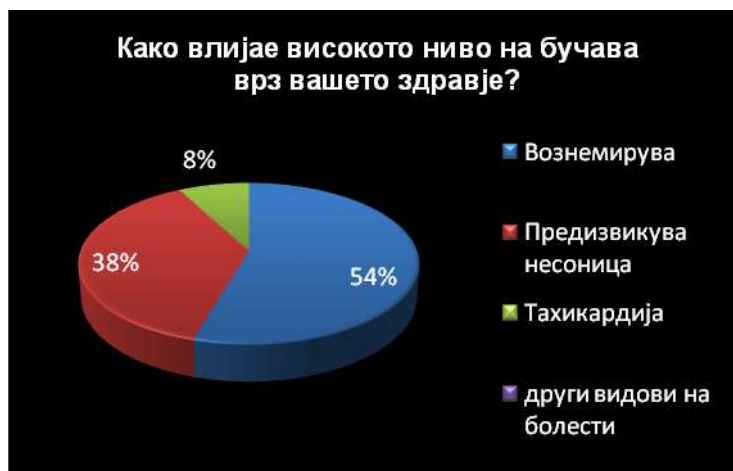
На прашањето „кои извори на бучава најмногу им пречат“, најголем број од испитаниците, односно на 35 % се изјасниле дека им пречи бучавата предизвикана од гласната музика од кафулињата и баровите со тераси, на 20% им пречи гласно зборување по улици, на 17 % им пречи бучавата од сообраќајот, на 15% им пречи гласното зборување од кафулиња и барови со тераси и др.

Бучавата има најсилен интензитет навечер, според 58% од испитаниците, наутро според 18%, а на 12 % од испитаниците бучавата постојано им пречи.

На 54% од испитаниците бучавата им предизвикува вознемиреност, на 38% несоница, а на 8% тахикардија.

Најголемата причина за зголемено ниво на бучава според 24% од испитаниците е непочитување на законските обврски, ниско ниво на свест кај угостителите 19%, ниска свест кај гостите и посетителите 16%, недоволна инспекциска контрола 15%, и сл.

Заклучок: Согласно извршената анкета може да се заклучи дека најголем проблем на населението во однос на бучавата на територијата на целата Општина е бучавата генерирана од сообраќајот, додека во стариот дел на градот и централното градско јадро е бучавата предизвикана од угостителските објекти, односно гласната музика од кафулиња и барови со тераси.

9 Мерки за намалување на бучавата, кои веќе се спроведуваат на локално ниво

Според досегашните согледувања во општина Охрид нивото на бучава, генерирана од различни извори, се регулира на следниот начин:

Бучава од соседството

Нивото на бучава од соседството во Општината се регулира со инспекциски надзор на овластени служби, односно општинските овластени инспектори за животна средина и службите на МВР.

Овластените инспектори за животна средина на општина Охрид работат согласно Законот за инспекциски надзор, односно вршат инспекциски надзор, согласно годишниот план за редовни инспекциски надзори, по писмени претстафки, усни пријави, сознанија, телефонски повици др.

Општина Охрид од 2007 год. започна со следење на нивото на бучавата, односно беа спроведени мерења од страна на овластена институција „ТЕХНОЛАБ“ од Скопје.

Од 2008 год. општина Охрид располага со сопствен апарат за мерење на интензитетот на бучавата и од тогаш овластените инспектори континуирано го следат проблемот со бучавата, со превземање на соодветни законски мерки. Мерките, кои ги превземаат овие служби, се состојат во предупредувања, казни и сл. (Додаток 2).

За намалување на влијанијата од зголемено ниво на бучава голем број на индивидуални станбени објекти со самофинансирање поставуваат изолациони прозорци, врати и сл.

Бучава од индустриските капацитети

Нивото на бучава од индустриските капацитети се контролира со превземање на соодветни мерки за намалување на бучавата од страна на Инсталациите кои работат согласно добиените ИСКЗ дозволи или одобренија за работа.

Државниот и општинскиот инспекторат вршат редовни контроли на нивото на бучава од Инсталациите во животната средина, и дали истите ги имплементираат препорачаните мерки за намалување на нивото на бучава.

Бучава од сообраќајот

За намалување на нивото на бучава од сообраќајот го сега се превземени следните мерки:

- На повеќе локации се поставени лежечки полицајци, кружни текови, особено во градското подрачје;
- Во строгиот центар на Градот, воведен е режим на еднонасочно возење;
- Се врши контрола на брзината на возење од страна на службите на МВР;

- Поставени се сообраќајни знаци за ограничување на брзината;
- Во централниот дел на градот има поставено автоматски мерач на брзината кој на дисплеј ја покажува брзината на движење на возилата;
- На голем број локации брзината на движење на возилата во населени места изнесува 50 km/h, а на некои места се поставени знаци за органичување и брзина на движење помала од 50 km/h;
- На дел од улиците во стариот дел од градот се воведуваат забрани за движење на возила;
- За намалување на бучавата од аеродромот Општината нема превземено никакви мерки за намалување на истата, туку истата се регулира согласно од процедурите за полетување и слетување.

Урбанизација на просторот

За намалување на проблемите, поврзани со негативните влијанија од зголемено ниво на бучава, се прават напори да бидат испочитувани сите параметри предвидени во Законот за просторно и урбанистичко планирање.

10 Мерки и активности кои ќе ги спроведе надлежниот орган во период од 5 години за намалување на бучавата

За намалување на негативните влијанија од зголемено ниво на бучава во животната средина постојат различни категории на мерки со дефинирана хиерархија. Една од најнефективните мерки за намалување на бучавата е намалување на истата од самиот извор, што значи избегнување на генерирање на бучава, а со тоа се намалува и ризикот од изложеност на населението на бучава.

За намалување на влијанијата, предизвикани од зголемено ниво на бучава, се препорачува примена на мерки и активности во период од 5 години, како и примена на мерки кои ќе произлезат од повисоките нивоа на планирање на локално, регионално и државно ниво, како долгорочна стратегија за намалување на бучавата.

Во следниот период од 5 години ќе се превземаат следните мерки и активности за намалување на бучавата во општина Охрид:

10.1 Мониторинг на бучавата во животната средина

Воведување на мониторинг на бучавата во животната средина, со помош на соодветни алатки претставува значаен фактор за следење на состојбата на бучавата во општина Охрид.

Воведувањето на мониторинг на бучавата ќе допринесе за континуирано следење на состојбата на емисиите на бучава, превземање на засилена координација на јавните услуги и добра алатка за анализа, донесување одлуки и следење на состојбата на идентификуваните жешки точки, за презентација на постојната состојба со бучавата на целата општина и сл.

Со мониторингот на бучавата ќе се обезбедат следниве податоци:

- податоци за бучава од подвижните извори;
- податоци за бучава од стационарни извори;
- податоци за ниво на бучава, на одредени места за престојување.

За следењето на состојбата со бучавата во Општината ќе се врши мониторинг, согласно Програмата за мониторинг изготвена од Министерството за животна средина и просторно планирање, односно по договор и одобрување од истото.

Воспоставување на мониторинг мрежата, фреквенцијата и времетраењето на мониторингот ќе бидат во согласност со законската регулатива.

Исто така општина Охрид ќе обезбеди и ќе постави статична опрема за мерење на нивото на бучава на територијата на општина Охрид, со што ќе обезбеди континуиран мониторинг на нивото на бучава во текот на целата година, 24 часа на ден, седум дена во

неделата, на одредени локации, идентификувани како жешки точки, со јавен увид (дисплеи) за нивото на бучава.

Фреквенцијата на мониторинг на бучавата од индустриските капацитети е утврдена во ИСКЗ барањата, елаборатите за заштита на животната средина и студиите за оцена на влијанијата врз животната средина.

10.2 Изработка на стратешка карта за бучава

Стратешката карта е документ кој може да даде значителен допринос во планирањето на развојот на Општината и лоцирањето на одредени видови активности и објекти (болници, училишта, индустриски капацитети и сл.).

За изработка на стратешка карта за бучава, потребна е изработка на студија за утврдување на состојбата со бучава во општина Охрид врз која ќе се темели изработката на стратешката карта. Изработката на студијата ќе вклучи спроведување на интензивен мониторинг на голем број локации во траење на мерење најмалку 24 часа на ден на секоја локација. За мониторирање на бучавата потребна е набавка на опрема. Од добиените податоци со соодветен софтверски програм треба да се изврши мапирање, односно изработка на стратешка карта за бучава.

10.3 Ефикасно планирање на просторот, користење на земјиштето и градење

При планирање на просторотоцената на влијанијата, кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава врз животната средина и здравјето на луѓето, треба да биде интергрален дел од процесот за донесување одлуки за користење на земјиштето. Потребно е спроведување на истражувања за утврдување на нивото на бучава во почетната фаза на планирање на просторот.

Ефикасното планирање и користење на земјиштето може да помогне да се спречат или ублажат потенцијалните влијанија од зголемено ниво на бучава со избегнување на локациите кои се осетливи на бучава: станбени објекти, училишта, болници, хотели и цркви и сл. Онаму каде што тоа не е можно, потребно е да се применат сите мерки и стандарди за намалување на влијанијата од бучава.

Бидејќи при планирањето на просторот и намената на дејностите во градското подрачје се направени пропусти, односно не е земена во предвид чувствителноста на локациите, затоа денес локалното население и сопствениците на угостителските објекти се соочуваат со проблеми, а Општината со несогласувања и поплаки. Ефикасното планирање на просторот, меѓу другото, подразбира и избегнување на проблемите поврзани со зголемено ниво на бучава како резултат на гласна музика од угостителските објекти, кафулиња, барови, дискотеки и сл.

Се препорачува во иднина при планирање на просторот и користење на земјиштето и при издавање решенија за пренамена од станбен во деловен простор и дозволи за работа на

индустриските капацитети, а особено на угостителски објекти, целосно вклучување на сите релевантни надлежни органи, подетални инспекциски надзори, почитување и имплементација на законската регулатива во сите сегменти на работа.

При планирањето на урбаниот развој на Општината се препорачува:

- Просторните и урбанистички планови да обезбедат спроведување на мерки и услови за заштита од бучава преку оптимален распоред на функциите во просторот, кои се однесуваат на инфраструктурата, индустриските, станбените, рекреативните и други објекти и да се планираат тивки зони со утврдување посебен режим на користење на тивките зони;
- Дискотеките, ноќните барови и други објекти за забава и рекреација да се поставуваат на локации оддалечени од станбени објекти, согласно законските прописи. Согласно Член 31 од Правилникот за минимално технички услови за вршење на угостителска и туристичка дејност и условите за категоризација на туристичката понуда диско клубот на отворен простор треба да биде оддалечен од станбените објекти во радиус од најмалку 300 m воздушна линија;
- При склучување на договори за концесионирање на плажите на Охридското крајбрежје и дефинирање на условите треба да се земе во предвид работното време и генерирањето на бучава, согласно законските и подзаконските акти, затоа што од шанковите кои се изградени скоро на сите плажи се генерира високо ниво на бучава (далеку над максимално дозволените нивоа);
- Да се изведуваат градби, кои ги задоволуваат стандардите за заштита од бучава што се однесуваат на вградување на соодветна звучна изолација во градбите со цел бучавата и изворите на бучава во работните простории и просториите за престојување на луѓе да се сведе во рамките на граничните вредности на ниво на бучава од соседството;
- Да се вгради или постави соодветна звучна изолација на градбите во кои постојат работни простории и простории за престојување на луѓе, а се јавуваат како извори на бучава;
- При градба на објектите задолжително да се применуваат специјални прозори за заштита од бучава, врати, ролетни, звучно изолациони ѕидови, кровови и сл. Инсталирањето на овој вид заштита ќе даде голем допринос во намалувањето на бучавата во објектите, а од друга страна ќе даде допринос во намалување на загубите на топлинска енергија. Примената на овие мерки најмногу ќе допринесе за намалување на бучавата во внатрешните простории на станбените објекти. Целите на заштита ќе бидат постигнати така што интензитетот на бучава во просториите ќе биде 40 dB(A) во текот на денот и 30 dB(A) во текот на ноќта.

Имајќи го во предвид фактот дека негативните влијанија од бучавата се одразуваат на биолошката разновидност со која располага општина Охрид, се препорачува:

- Да се почитува Законот за заштита на природата како основен закон, законите и прописите што заштитата на природата ја регулираат во рамките на други правни акти како и режимите на заштита утврдени во актите за прогласување на заштитените подрачја.

Избор на конструктивни градежни материјали

Еден од најефикасните начини за намалување на бучавата е изборот на дизајнот и соодветни градежни материјали кои обезбедуваат акустична заштита. При оценување на материјалите неопходно е да се прави разлика помеѓу звучна изолација и звучна апсорпција. Изолациониот материјал треба да го минимизира преминот на звук од едната страна на материјалот на другата страна.

Најдобра звучна бариера се постигнува со поставување на повеќе слоеви на изолационен материјал, воздушен простор или абсорбиционен материјал помеѓу нив. Намалувањето на звукот низ ѕид зависи првенствено од следните фактори:

- масата на ѕидот по единица површина;
- големината на прозорецот;
- степенот на отвори или пукнатини.

Прозорци и врати, кои се вклопуваат лабаво или се направени од тенко стакло, воопшто не допринесуваат за намалување на нивото на бучава.

При користење на врати, прозори, поставување на фасади и кровови особено внимание треба да се посвети на стандардите за градба, дебелината на конструктивните материјали.

Согласно член 8 од Законот за градба, проектирањето, изведувањето и употребата на градбите, вградените постројки и опремата треба да овозможи бучавата, во и надвор од градбата, да биде во границите пропишани со Законот за заштита од бучава во животната средина и правилниците што произлегуваат од него.

За надминување на проблемите, поврзани со зголемено ниво на бучава, се препорачува засилен инспекциски надзор за контрола на употребата на конструктивни материјали како и исполнување на критериумите за издавање на одобренија за работа на трговско, угостителските и индустриските капацитети.

10.4 Пренамена на дејност на дел од угостителските објекти или дислокација

Согласно Член 31 од Правилникот за минимално технички услови за вршење на угостителска и туристичка дејност и условите за категоризација на туристичката понуда, ноќните барови, дансинг баровите, диско клубовите и сличните објекти треба да бидат

лоцирани во затворени простории и во нив треба да биде обезбеден простор за играње и простор за изведување музички и слични програми.

Овој вид на објект после 01:00 часот може да користи музика со максимално дозволено ниво на бучава до 35 dB(A).

Врз основа на спроведените истражувања на терен и извршените мерења на нивото на бучава, констатирано е дека нивото на бучава, генерирана од некои угостителски објекти лоцирани на улиците Коста Абраш и Цар Самоил и дел од чаршијат, е приближно три пати поголема од максимално дозволено ниво на бучава, во период после 02.00 часот по полноќ. Угостителски објекти се лоцирани во станбени објекти или граничат со нив.

Со цел да се избегнат несаканите последици од зголемено ниво на бучава врз локалното население се препорачува промена на дејноста на дел од угостителските објекти на улиците Коста Абраш и Цар Самоил или нивна дислокација. Структурата и амбиентот на овие локации бара поставување на тивки трговски и угостителски објекти, па наместо кафулиња и барови со гласна музика истите може да се заменат со ресторани со тивка музика, пицерији, слаткарници, галерии, продавници за сувенири и сл.

Разгледувано од економски аспект пренамената на дејноста, како мерка, е многу поефтина варијанта во однос на имплементација на други мерки, како што се поставување на звучни изолациони фасади на станбените објекти, промена на изолациони прозорци, врати и сл., како и плаќање казни или затварање на објектите од страна на инспекциските служби.

Во голем дел од приватните станбени објекти се вградени врати и прозори кои се добри изолатори, но сепак со ова не се надминати идентификуваните проблеми.

Имплементацијата на оваа мерка во голема мера ќе даде допринос кон намалувањето на бучавата на локациите кои сериозно се изложени на негативните влијанија на бучавата, а со тоа ќе се ублажат или намалат здравствените проблеми со кои се соочуваат жителите кои се со постојано живеалиште на предметните локации. Решавањето на проблемот со бучавата на овие локации ќе ја врати атрактивноста на Стариот град како посакувана локација за туристите за подолг престој.

10.5 Намалување на работното време на услужните и угостителските објекти

За намалување на влијанијата од зголемен интензитет на бучава од угостителските објекти, кои работат на отворено и се наоѓаат во чувствителни зони, резиденцијални области, се препорачува намалување на работното време. Ова е од особена важност ако се земе предвид дека работното време на угостителските објекти трае до 02.00 часот по полноќ, а дополнителното време е потребно за средување и чистење на објектите, што исто така генерира одредено ниво на бучава. Овој вид на активности почесто траат и до 04.00 по полноќ.

Временското ограничување на работата на отворените дискотеки, барови и сл. не треба да важи, за оние простори, кои се наоѓаат надвор од населените места.

Заради сето ова се предлага и Измена на Одлуката на Советот на општина Охрид за продолжување на работното време на угостителските објекти, број 08-1097/3 од 31.05.2007 год.

10.6 Управување со сообраќајот

Нивото на бучава, која се генерира од сообраќајот, зависи од повеќе фактори како на пример: видот на сообраќај, брзината на движење на возилата, староста на возилото, однесувањето на возачот, видот на површината на патот, околната топографија и категоријата на патот.

Управувањето со сообраќајот е една од главните алатки за да се намали бучава во населените места предизвикана од истиот. Со цел да се постигне редуцирање на бучавата предизвикана од сообраќајот се препорачува имплементација на предложените мерки дадени во продолжение:

Изградба и осовременување на сообраќајната инфраструктура и возилата

За намалување на бучавата, која настанува како резултат на зголемената фреквенција на возила, особено во екот на туристичката сезона се препорачува:

- доизградба и осовременување на патната инфраструктура, особено на сообраќајницата која води кон Свети Наум;
- изградба на обиколница околу градот;
- изградба на пешачки патеки и патеки за велосипеди кои ќе водат кон плажите со што ќе се намали сообраќајниот метеж;
- изградба на катни гаражи со кои ќе се намали гужвата и застојот на возилата, што ќе придонесе за намалување на бучавата која ја предизвикуваат нервозните возачи додека бараат паркинг места во ограничениот простор за паркирање;
- зголемување на капацитетот на возилата кои се користат како јавен превоз;
- поставување на звучни бариери на локации каде инфраструктурата го дозволува истото;
- подигање на јавната свест за користење на јавниот превоз.

Ограничување на брзината на превозните средства

Намалувањето на брзината на движење на превозните средства е ефикасен и економски најисплатлив начин за намалување на негативните влијанија од бучава кои потекнуваат од сообраќајот.

Светските искуства покажуваат дека движење на возилата во населени места со брзина од 30 km/h е идеална брзина за намалување на нивото на бучава. Во зависност од процентот на фреквенцијата на сообраќај, намалување на интензитетот на бучава од 2-3 dB(A) може да се постигне со намалување на брзина од 50 km/h до 30 km/h. За таа цел се препорачува ограничување на брзината на движење на превозните средства низ населените места да биде ограничена на 30 km/h.

Користење на знаци

Користењето на знаци за објавување на брзината или информирање на возачите за брзината на движење е поефективно, отколку статични знаци за намалување на брзината. Резултатите од користењето на овој вид знаци укажуваат на тоа дека се зголемува свеста на возачот за ограничувањата на брзината или брзината со која вози.

Затоа ограничување на брзината на 30 km/h во населено место и поставување на сообраќајни знаци е една од мерките за намалување на нивото на бучава од сообраќајот.

Во Градот веќе има поставено вакви мерачи на брзината на движење на возилата, затоа се препорачува поставување на ваков тип на знаци на повеќе локации во Општината, особено во населените селски населби кои се соочуваат со зголемена брзина на движење на возилата, како што се Лескоец, Лагадин, Пештани и др.

Исто така редовните полициски контроли и следење на брзината на возење со радар дава допринос во намалувањето на нивото на бучава.

Поставување на лежечки полицајци

Еден од најефикасните и доста употребуван начин за намалување на брзината на возилата е поставување на лежечки полицајци. Еден од важните фактори при нивното поставување е изборот на дизајн и меѓусебното растојание. Доколку истите се наоѓаат на големо меѓусебно растојание, возачите имаат можност да ја зголемат брзината, а со тоа да се зголеми и нивото на бучава и наместо одржување на рамномерна брзина со намалено ниво на бучава да предизвика бучава која предизвикува вознемирување.

Се препорачува на локациите, кои се сметаат за ризични, во населените места каде поминуваат главните сообраќајници на повеќе места да се постават лежечки полицајци со цел да се редуцира брзината на движење, а со тоа ќе се намали и нивото на бучава.

Поттикнување користење на јавниот превоз, пешачење и употреба на велосипед

За намалување на бучавата од сообраќајот потребно е создавање услови и интензивирање на употребата на јавниот превоз, употреба на велосипеди, пешачење и сл. За таа цел се препорачува зголемување на капацитетот на јавниот превоз и изградба на повеќе пешачки патеки и патеки за велосипеди, како во урбаните населби исто така и покрај сообраќајницата која води кон Свети Наум.

Поставување на звучни бариери и вегетација

Звучната бариера е солидна маса поставена помеѓу изворот на бучава и приемникот и истата го намалува интензитетот на истата зад бариерата. Звучните бариери може да го намалат нивото на бучава од околу 20 dB (A), во зависност од релативните позиции на изворот на бучава и приемникот. Бариерите се добри за намалување на нивото на бучава во отворени области на живеење, но не се толку ефективни за акустична заштита во затворени области.

За намалување на бучавата од сообраќајот се препорачува поставување на звучни бариери на локации кои го дозволуваат тоа.

Зелените површини со висока вегетација даваат допринос во намалување на бучавата. За таа цел се препорачува засадување и збогатување на вегетација покрај сообраќајниците, особено во населените места.

10.7 Инспекциски надзор

Како најефикасна мерка за намалување на влијанијата врз животната средина од зголемено ниво на бучава која потекнува од индустриските, услужните, трговските и угостителските објекти е имплементација и почитување на законските обврски. Согласно законските прописи сите *правни и физички лица* треба да ги извршуваат своите активности на начин кој не дозволува предизвикување на бучава во животната средина над граничните вредности на ниво на бучава.

За надминување на проблемите поврзани со зголемено ниво на бучава се препорачува при идното планирање на просторот, односно земјиштето на општина Охрид да се земат предвид и применат мерките и препораките кои ќе произлезат од Извештаите за Стратегиска оценка на животната средина. Согласно Член 65, глава X од Законот за заштита на животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10) при што стратегиска оценка се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оценка на влијанието од проектот врз животната средина.

Исто така се препорачува примена на мерките и препораките кои ќе произлезат од Студиите за оценка на влијанијата врз животната средина, која произлегува како законска обврска од глава XI од Законот за заштита на животната средина („Сл.весник на РМ“ бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/09 и 47/10,124/10) за нови инфраструктурни објекти.

Сите индустриски капацитети во Општината треба да работат согласно дозволите за Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ) која произлегува како законска обврска од Законот за заштита на животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10) и во Уредбата за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола, односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план („Сл. весник на РМ“ бр. 89/05), во кои се земаат во предвид влијанијата од бучава и се препорачуваат соодветни мерки за намалување на истите.

За таа цел потребно е да се изврши надзор врз спроведувањето на одредбите од Законот за заштита на животна средина и прописите донесени врз основа на него за да се утврди дали истите работат во согласност со овој закон. Целта на надзорот е контрола над спроведување на законските обврски за поднесување барања за добивање на еколошки дозволи, односно да се утврди дали правното и физичкото лице ги презело сите предвидени технички, технолошки и други мерки и ги исполнило предвидените стандарди за доведување на бучавата во рамките на пропишаните гранични вредности за опремата и технолошките процеси што ги употребува, како и за подрачјата и местата за престојување на луѓето.

Согласно Законот за заштита на животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10) и Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува Елаборат, а за чие одобрување е надлежен градоначалникот на Општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалникот на општините на градот Скопје (Сл. весник на Р.М. бр. 80/09), Прилог 1-XIII Објекти за сместување и сервисни дејности со храна и Прилог 2 IV - 2. Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна (кафетерии, ресторани за брза храна и ресторани за храна која се изнесува), потребно е угостителските објекти да изработат елаборати, врз основа на кои истите ќе се обврзат и ќе добијат одобрение за работа, доколку не предизвикуваат нарушување на квалитетот на животната средина. Во елаборатот се земаат предвид влијанијата врз животната средина, во кои влегуваат и влијанијата од бучава и се пропишуваат соодветни мерки за нивно намалување.

Со цел да се утврди дали објектите кои согласно законската регулатива треба да изработат елаборат и дали истите работат врз основа на добиеното одобрение за работа потребно е да се врши надзор на овие објекти.

Во ИСКЗ барањата и елаборатите, управителот на инсталацијата гарантира, односно се обврзува дека инсталацијата ќе работи согласно законските прописи, и доколку истиот не ги исполнува дадените обврски и задолженија против него ќе се превземат соодветни законски мерки.

Согласно горенаведеното може да се препорача засилен инспекциски надзор на службите од животна средина на локално и државно ниво.

Исто така се препорачува засилен инспекциски надзор и од другите инспекциски служби, спомнати погоре.

10.8 Прием на поплаки и жалби

За согледување на проблемите на населението поврзани со бучавата како добра практика се препорачува Советот на Општината да воспостави процедура и постапка за прием, евидентирање постапување со жалби за зголемено ниво на бучава во текот на 24-часовен период, 7 дена во неделата.

Водењето соодветна евиденција за примените поплаки и жалби ќе даде голем допринос во приоритизација на решавање на проблемите.

10.9 Јакнење на свеста кај населението

Информирање и консултирање на јавноста за развој на акциониот план за бучава е особено важно за подигање на свеста за проблемите поврзани со зголемено ниво на бучава. Затоа се препорачува формирање на работна група на граѓани кои ќе бидат запознаени со проблемите кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава, и истите ќе бидат консултирани во идните планови за развој на Општината во сите сегменти, а исто така ќе земаат активно учество при реализација на мерките дефинирани во акциониот план.

Целта на подигање на јавната свест е да се зголеми информираноста за негативните влијанија од бучавата врз здравјето на населението, изложеноста на бучава, односот помеѓу сопственото однесување (особено однесување при возење, создавање врева, пуштање гласна музика, користење на опрема која генерира високо ниво на бучава), што ќе допринесе за полесно прифаќање на предложените мерки за намалување на истата.

Сепак, треба да се има предвид дека е многу тешко да се промени однесувањето на јавноста. Добрите светски практики покажуваат дека, како соодветни мерки за промена на однесувањето на јавноста е примена на санкции или награди.

Како и да е, комуникацијата насочена кон промена на ставовите и однесувањето е важно да се даде поддршка за обично непопуларните мерки како ограничување на работното време, намалување на музиката во угостителските објекти, ограничување на брзината на возилата и сл.

Особено е важно, при јавната кампања, да им се укаже на сопствениците на угостителските објекти во кои се пушта гласна музика дека економскиот бенефит не се наоѓа само во привлекување на маладата популација (која често и нема доволно платежна моќ), која има и низа забрани поврзани со учење алкохол на малолетни лица и

движење после полноќ, туку треба да се привлече и повозрасната популација за да се обезбеди континуирана искористеност на овие објекти во текот на денот.

Економскиот бенефит во однос на сообраќајот што треба да се има предвид е дека при возење со помала брзина е помала потрошувачката на гориво.

Постојат различни алатки за комуникација со јавноста, односно за јакнење на јавната свест, јавна кампања, телевизиски реклами, брошури, постери, веб-страниците, прашалници, детски натпревари, и др.

Друга алатка за информирање на јавноста е поставување на барометар за звук кој на монитор го прикажува нивото на бучава (исто како мониторите на кои се следи квалитет на воздух), на локациите идентификувани како жешки точки, така да секој би можел да го види нивото на бучава. Нивото на бучава до јавноста може да се претстави на следниот начин:

повеќе од 85 dB(A)	штетно ниво на бучава во случај на долготрајна изложеност
>75 – 85 dB(A)	отежната комуникација
>65 – 75 dB(A)	просечно ниво на бучава
>55 – 65 dB(A)	прифатливо ниво на бучава
>45 – 55 dB(A)	добро ниво на бучава
помалку од 45 dB(A)	одлично ниво на бучава

Слика 4 Барометар за звук

11 Долгорочна стратегија

Важен аспект во текот на имплементација на Акциониот План Програмата за намалување на бучавата во општина Охрид е едукацијата и споделување на знаења и искуства на заинтересираните страни кои се вклучени во процесот. Истражувањето, исто така ќе има значајна улога за постигнување на целите на овој Акционен план.

Собирањето на постојните релевантни информации, како и резултатите од имплементацијата на веќе предложените мерки ќе помогнат во идентификацијата и утврдувањето на идните мерки за намалување на нивото на бучава.

Освен веќе предложените мерки за намалување на нивото на бучава во период од 5 години, при имплементација на истите треба да се земат предвид и дел од мерките и препораките кои се предвидени како долгорочна стратегија за намалување на бучавата.

Ефективно и рационално просторно планирање и уредување

Согласно приоритетите во Просторниот план за Охридско-Преспанскиот регион планирањето на уредувањето на населбите (особено на градските) и прилагодувањето на тие планови на новите потреби и иницијативи, треба да се утврдат просторни резерви на оформените структури и оптимални можности на развој:

- Да се утврдат граничните капацитети на постојната инфраструктура чија реализација бара големи вложувања, така што изградбата да се насочи кон подрачја кои веќе се и кои можат да бидат опремени со инфраструктура од соодветен капацитет;
- Да се утврдат можностите за користење на работните зони преку внатрешна трансформација,
- Модернизација и подобро користење на просторот и опремата со постапно дислоцирање на загадувачките дејности од населбите;
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици во помалите населби;
- Туристичките содржини треба да се планираат координирано и усогласено со насоките од Просторниот план и тоа задолжително надвор од подрачјата со зачувани природни вредности и заштитени делови на природата.

Насоки за просторен развој и уредување кои произлегуваат од досието „Унеско“:

- Уредување на крајбрежните простори врз основа на регулирана заштита во појас од 300-1000 m од бреговата линија.

Мерки за намалување на бучавата во регионот кои потекнуваат од Просторниот план за Охридско-Преспанскиот регион се:

- Институционално зајакнување и градење на капацитети на државниот орган надлежен за бучавата;
- Подготвување на прелиминарна листа на значајни извори на бучава (дифузни и линиски извори, точкести извори);
- Имплементација на демонстрациони/пилот проекти и подготвување на насоки за различни технички решенија;
- Изработка на програма за мерење и следење на нивото на бучава и подобрување на системот за мониторинг на бучавата и информативен систем;
- Акредитации на лаборатории за мерење на ниво на бучава.

Одржлив туризам

Често непланираната употреба на просторот, со цел да се привлечат и сместат повеќе туристи, доведува до зголемено ниво на бучава и деградација на животната средина. За таа цел е потребно воведување на мерки што од една страна ќе овозможат одржлив туризам, а од друга заштита на животната средина.

Одржливиот туризам не подразбира само финансиски бенефит и затоа е потребно да се развива посистематска анализа како и директни и индиректни финансиски трошоци за заштита од бучавата од туристичките активности.

За надминување на проблемите поврзани со зголемено ниво на бучава потребни се акции и инволвирање на сите политички и правни нивоа, како и меѓународна соработка со телата на Европската заедница кои имаат фундаментална улога во областа на креирањето политика бучавата во животната средина.

Со цел да се избегнат негативните влијанија од покачено ниво на бучава во животната средина потребно е почитување и имплементирање на конвенциите, договорите, процедурите и протоколите на Република Македонија, имплементација на финансиските механизми, како што се даноци за животната средина, даноци за туризмот, парични казни за непочитување на одредбите, субвенции за животната средина и надградба на капацитети, развој на еко-туризмот, техничка помош и совети.

Одржливиот туризам подразбира подобра интеграција и примена на најдобри светски практики и информации, обука, подигнување на јавната свест, како и размена на искуства како и организација и учество на локалното население.

Намалувањето на бучава и заштита од истата задолжително е да биде вклучена во сите акции за заштита на животната средина, односно потребно е развивање на:

- финансиски механизми со кој туристичкиот сектор ќе даде допринос за намалување на нивото на бучава и подобрување на квалитетот на животната средина;

- мрежа на пилот проекти и воспоставување на „еко-етикета“ за квалитетот на животната средина на Охридскиот регион;
- градење на капацитетите на државно и регионално ниво што ќе придонесе за успешна интеграција одржливиот туризам.

Одржливост на референтните вредности за бучава во туристичките места треба да се постават и развиваат врз основа на Европските стандарди и нивоа, врз научна основа на начин кој дозволува бучавата да биде безбедна, прифатлива или толерантна за здравјето на човекот и благосостојбата на жителите и посетителите.

Подобрување на транспортната политика

За намалување на негативните влијанија врз животната средина од бучавата предизвиката од сообраќајот, како долгорочна стратегија на локално и на државно ниво, е подобрување на транспортната политика.

Согласно Националната транспортна стратегија, основните насоки за развој на урбаниот транспорт треба да бидат во согласност со најдобрите меѓународни искуства.

Целите на урбаниот транспорт вклучуваат:

- Промоција на одржлива урбана транспортна стратегија во најголемите градови во државата, која треба да биде рамка за развој и инвестиции, вклучувајќи менаџирање и реализирање на паркинзи на улици и надвор од улици врз база на концептот на јавно приватно партнерство (ЈПП);
- Поттикнување на локалните власти да подготват стратегија за одржлив урбан транспорт која целосно ќе ги изрази нивните напори да ги направат градските центри поатрактивни за жителите и за туристите;
- Промоција на приватниот сектор во инвестирањето и менаџирањето.

Управувањето со сообраќајот треба да се фокусира на:

- Подобрувањето на движењето на пешаците во преден план во однос на подобрувањето на движењето на моторните возила;
- Овозможување на безбеден, ефтин, брз, удобен, сигурен и одржлив пристап за поголемиот број граѓани до работните месета, образовните институции, рекреативни и други потреби, а во согласност со националната транспортна стратегија;
- Промовирањето на нова сообраќајна политика ќе биде насочено кон поголемите урбани места во Република Македонија, со население над 50.000 жители.

Согласно Стратегијата, проблемите со бучавата треба да бидат предмет на оцена на влијание врз животна средина и примена на мерки за намалување на ова влијание како на пример времето за почеток на работа на нови градби во близина на населените места,

користењето на материјали кои ја намалуваат бучавата и звучни бариери на патиштата каде се вози со голема брзина.

Во однос на бучавата, која потекнува од авионскиот сообраќај, согласно Национална стратегија за развој на воздухопловството во Република Македонија се смета дека бучавата предизвикана од воздухопловството е значително намалена во текот на последните години, сепак сè уште постојат значителни негативни ефекти кај луѓето кои живеат и работат близу до аеродромите и воздушните патишта. Оваа прекумерна надворешна бучава може да предизвика здравствени проблеми и штетно да влијае врз развојот на младите. За таа цел потребно е прифаќањето на препораките од Светската здравствена организација во врска со вредностите за бучавата како загадувач и имплементација на стратегиите, што ќе придонесе државата да одржува прифатливо ниво на бучава.

Воздухопловната политика треба да ги поттикне процедурите за летови со мала бучава секаде каде што е тоа применливо и ефикасно. На пример, се покажало дека бучавата од авиони со пострмен или позакривен приод, е помала на површината на земјата. Исто така, Владата треба да земе предвид креирање на упатство со најдобрите практики за „еколошки“ процедури за полетување и слетување по однос на барањата за бучава и квалитет на воздухот. Преку анализи на влијанието на бучавата треба да се процени влијанието во близина на аеродромот, во случај на идно проширување на аеродромот и нивоата на бучава во изложеното население.

Во Стратегијата како предвидена активност се планира изработка на **програма за мониторинг и намалување на бучавата** од страна на аеродромскиот оператор (во моментот ЈПАУ), која треба да ги задоволува минималните стандарди поставени во Спогодбата за ЕЗВО.

Планирање на сообраќајот

Како долгорочна стратегија за намалување на нивото на бучава која потекнува од сообраќајот на ниво на општина Охрид и на државно ниво е:

- промовирање и воведување на јавниот транспорт;
- воведување на построги критериуми при увозна нови и стари возила во однос на бучавата;
- прогресивна замена на постарите возила кои генерираат бучава со посилен интензитет;
- правилно одржување, сервиси и примена на мерки за одржување на тешките возила и постари автомобили;

- примена на најдобри светски искуства при изборот и дизајнот на патиштата, материјалот, структурата и сл. како ефикасен начин за намалување на нивото на бучава;
- употреба на гуми за возилата, дизајнирани согласно најновите достигнувања, даваат допринос во намалувањето на бучавата.

Грубите и неправилни површини на патот предизвикува гумите да вибрираат и да емитуваат бучава. Но исто така и совршено мазните површини создаваат бучава, бидејќи воздухот заробен помеѓу гумите и патот не може лесно да се ослободи и предизвикува свирење на гумите. Со поставување на фина текстура од материјал на површината на патот ќе се даде допринос во намалување на бучавата.

При идното планирање на сообраќајниците особено внимание треба да се посвети на:

- зголемување на растојанието од сообраќајницата до станбените објекти;
- оставање на слободен простор помеѓу сообраќајниците и станбените објекти како на пример паркинг, гаражи, слободен отворен простор, зголемување на растојание помеѓу изворот на бучава и рекреативните површини, комерцијалните објекти и сл.;
- користење на зграда или структура како бариера или штит со цел да ги заштити областите зад неа и сл.

12 Акционен план со финансиска анализа за период од 5 години

Предлог мерка	Законска обврска	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
Мониторинг на бучавата во животната средина	-Закон за заштита на животната средина; -Закон за заштита од бучава во животната средина.	2011	10-25 000 евра во зависност од избрано решение по единица уред	-Увид во емисиите на бучава од стационарни и подвижни извори, податоци за утврдени нивоа на бучава, податоци за алармирање и сл.	Локална самоуправа на град Охрид
Изработка на стратешка карта за бучава	-Закон за заштита од бучава во животната средина.	2013	25 000 евра	-Увид во емисиите на бучава од стационарни и подвижни извори, податоци за утврдени нивоа на бучава, податоци за алармирање и сл. -Документ кој може да даде значителен допринос во планирањето на развојот на Општината и лоцирањето на одредени видови активности и објекти (болници, училишта, индустриски капацитети и сл.).	Локална самоуправа на град Охрид
Ефикасно планирање на просторот, користење на земјиштето и градење	-Закон за просторно и урбанистично планирање; Закон за градба.	Континуирано	Согласно програма на Општината и Програма на Владата	-Ќе се спречат или ублажат потенцијалните влијанија од зголемено ниво на бучава со избегнување на локациите кои се осетливи на бучава: станбени објекти,	Локална самоуправа на град Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Предлог мерка	Законска обврска	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
				училишта, болници, хотели и цркви и сл.	
Пренамена на дејност на дел од угостителските објекти или дислокација	-Закон за просторно и урбанистично планирање; -Закон за градба; -Закон за туристичка дејност; -Закон за угостителска дејност; -Закон за заштита од бучава во животната средина.	2011	/	-Решавање на здравствените проблеми, со кои се соочуваат жителите кои се со постојано живеалиште на предметните локации; -Враќање на мирот и спокојството на жителите; -Зголемен број на гости со престој во индивидуалните и хотелските објекти.	Локална самоуправа на град Охрид
Намалување на работното време на услужните и угостителските објекти	-Закон за туристичка дејност; -Закон за угостителска дејност; -Закон за заштита од бучава во животната средина -Закон за заштита на животната средина.	2011	/	-Намалување на времетраењето на изложеност на бучава што ќе допринесе за намалување на негативните влијанија предизвикани од истата. - Измена на Одлуката на Советот на општина Охрид за продолжување на работното време на угостителските објекти, број 08-1097/3 од 31.05.2007 год.	Локална самоуправа на град Охрид
Управување со сообраќајот: • Изградба и	-Закон за просторно и	2011-2016	Согласно пресметките на	-Ќе се спречат или ублажат негативните	Локална самоуправа на град Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Предлог мерка	Законска обврска	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
<p><u>осовременување на сообраќајната инфраструктура и возилата</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Ограничување на брзината на превозните средства</u> • <u>Користење на знаци</u> • <u>Поставување на лежечки полицајци</u> • <u>Поттикнување користење на јавниот превоз, пешачење и употреба на велосипед</u> • <u>Поставување на звучни бариери и вегетација</u> 	<p>урбанистично планирање;</p> <p>-Закон за градба;</p> <p>-Закон за јавните патишта;</p> <p>-Закон за безбедност на сообраќајот на патиштата;</p> <p>-Закон за воздухопловство;</p> <p>-Закон за заштита од бучава во животната средина;</p> <p>-Закон за заштита на животната средина.</p>		<p>физибилити студии и основни проекти</p>	<p>влијанија од зголемено ниво на бучава, особено на локациите кои најмногу се изложени на бучавата од сообраќај.</p>	
<p>Инспекциски надзор</p>	<p>-Закон за заштита на животната средина;</p> <p>-Закон за заштита од бучава во животната средина;</p> <p>-Закон за градба;</p> <p>-Закон за туристичка дејност;</p> <p>-Закон за угостителска дејност.</p>	<p>Од моментот на одобрување на програмата</p>		<p>-Идентификување на сите проблеми и недостатоци кои допринесуваат за зголемено ниво на бучава и превземање мерки постапување согласно законските надлежности.</p>	<p>Државен Инспекторат при МЖСПП</p> <p>Државниот санитарен и здравствен инспекторат</p> <p>Министерството за економија</p> <p>МВР</p> <p>Општински инспекторат.</p>

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Предлог мерка	Законска обврска	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
Прием на поплаки и жалби	-Закон за заштита на животната средина; -Закон за заштита од бучава во животната средина; -Закон за туристичка дејност; -Закон за угостителска дејност.	Од моментот на одобрување на програмата	Не може да се предвиди, зависи од степенот на повредата	-Увид во состојбата со бучавата, податоци за утврдени нивоа на бучава, приоритизација на решавањето на проблемите податоци за алармирање и сл.	Локална самоуправа на град Охрид
Јакнење на свеста кај населението	-Закон за заштита на животната средина; -Закон за заштита од бучава во животната средина.	Од моментот на одобрување на програмата	6.000 евра	-Да се зголеми информираноста за негативните влијанија од бучавата врз здравјето на населението и да се подигне свеста за изложеноста на бучава, односот помеѓу сопственото однесување, што ќе допринесе за полесно прифаќање на предложените мерки за намалување на истата.	Локална самоуправа на град Охрид

12.1 Долгорочна стратегија

Предлог мерка	Законска рамка	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
Ефективно и рационално просторно планирање и уредување	-Закон за просторно и урбанистично планирање; -Закон за градба.	Континуирано	Согласно програма на Општината и Програма на Владата	-Ќе се спречат или ублажат потенцијалните влијанија од зголемено ниво на бучава со избегнување на локациите кои се осетливи на бучава: станбени објекти, училишта, болници, хотели и цркви и сл.	Локална самоуправа на град Охрид Министерство за економија
Одржлив туризам	-Закон за туристичка дејност; -Закон за угостителска дејност, -Закон за заштита на животната средина.	Континуирано	/	-Подобра интеграција и примена на најдобри светски практики и информации, обука, подигнување на јавната свест, како и размена на искуства како и организација и учество на локалното население што ќе даде допринос во намалување на бучавата.	Локална самоуправа на град Охрид Министерство за економија Министерство за транспорт и врски, Правни и физички лица
Подобрување на транспортната политика	-Закон за просторно и урбанистично планирање; -Закон за градба; -Закон за јавните патишта; -Закон за безбедност на сообраќајот на патиштата;	Континуирано	/	-Ќе се спречат или ублажат негативните влијанија од зголемено ниво на бучава особено на локациите кои најмногу се изложени на бучавата од сообраќај.	Министерство за транспорт и врски Локална самоуправа на град Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Предлог мерка	Законска рамка	Временски рок за имплементација	Финансиски трошоци за имплементација на предложената мерка	Очекувани резултати	Надлежен орган за Имплементација на предложената мерка
	-Закон за воздухопловство; -Закон за заштита од бучава во животната средина; -Закон за заштита на животната средина.				

13 Одредби предвидени за оценување на спроведувањето и резултатите на акциониот план

Предложените мерки во Акциониот план ќе бидат разгледани и следени преку воведување на мониторинг за следење на имплементација на планот во еден долг временски период.

Целта на мониторингот на имплементација на програмата за намалување на бучава и акциониот план е нарачателот на истата, Локалната самоуправа на град Охрид, да се осигура дека се применети сите предложени мерки дадени во акциониот план за период од 5 години, следење на состојбата на примената на мерките дефинирани во долгорочната стратегија кои треба да бидат вклучени во процесот на планирање и користење на земјиштето во иднина, исполнување на критериумите за дозволени вредности на ниво на бучава и сл.

Планот за мониторинг ќе даде можност за систематско набљудување, испитување и оценување на нивото на бучава и идентификација и регистрирање на изворите на бучава.

Исто така, Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива.

Основните цели и бенефит од мониторингот на имплементација на акциониот план и програмата се:

- да се потврди дека предложените мерки се соодветно спроведени и дека со имплементација на истите е постигната главната цел на програмата;
- да се обезбедат податоци за понатамошно следење на бучавата во животната средина;
- да се има поголем увид во намената и користењето на земјиштето;
- да се потврди дека нивоата на бучава се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- следење на состојбата на пост имплементациониот период со цел да се утврдат евентуалните недостатоци;
- да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- утврдување на идни активности треба да бидат превземени со цел да се редуцираат идните евентуални негативни влијанија од зголемено ниво на бучава.

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на имплементација на акциониот план и програмата, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој со што ќе се потврдат целите на истите.

Активности	Мониторинг	Индикатори	Извори на верификација
Континуиран мониторинг	Мониторинг над спроведување на редовниот мониторинг од воспоставената мрежа во општина Охрид.	-Годишни извештаи од мониторинг на бучава.	-Локална самоуправа на Охрид; -МЖСПП.
Изработка на стратешка карта за бучава	Следење на процесот на изработка.	-+Дефинирани подрачја за намена.	-Локална самоуправа на Охрид -МЖСПП.
Ефикасно планирање на просторот, користење на земјиштето и градење	-Контрола над користењето и планирање на земјиштето; -Мониторинг на урбанистичките планови.	-Намален интензитет на бучава во урбаните делови на Општината; -Интензитет на бучава во рамките на дозволените вредности; -Поставени тивки зони; -Поставени угостителски објекти надвор од урбаните зони на живеење; -Поставени индустриски објекти надвор од урбаните зони на живеење; -Изградба на објекти кои не генерираат бучава со кои се нарушува мирот и здравјето на населението; -Намален број на поплаки од населението.	-Локална самоуправа на Охрид; -Министерство за економија; -Министерство за внатрешни работи; - МЖСПП; -Министерство за транспорт и врски.
Пренамена на дејност на дел од угостителските објекти или дислокација	-Следење на пренамената на дејноста или дислокација на угостителските објекти кои се наоѓаат на сензитивни локации.	-Намален интензитет на бучава на сензитивните локации; -Интензитет на бучава во рамките на дозволените вредности; -Поставени угостителски објекти надвор од урбаните зони на живеење; -Намален број на поплаки од населението; -Подобрена здравствена состојба на населението.	-Локална самоуправа на Охрид; -Локалното население; -Завод за здравствена заштита; -Министерство за економија; -Министерство за внатрешни работи; -Министерство за

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

			транспорт и врски.
Намалување на работното време на услужните и угостителските објекти	-Мониторинг на работното време на објектите.	-Работно време согласно законските ограничувања; -Намален број на поплаки од населението; -Број на казни; -Здравствена состојба на населението.	-Локална самоуправа на Охрид; -Локалното население; -Завод за здравствена заштита; -Министерство за внатрешни работи; -Министерство за економија; -Министерство за транспорт и врски.
Управување со сообраќајот	-Мониторинг на имплементацијата на мерките за намалување на нивото на бучава од сообраќајот; -Мониторинг на нивоата на бучавата во животната средина.	-Намалено ниво на бучава од сообраќајници, особено во урбаните зони; -Број на изградени, осовремени и реконструирани патишта; -Број на поставени знаци, бариери, легнати полицајци; -Број на изградени паркинзи; -Ограничена брзина на возење на осетливи локации; -Имплементирани мерки за намалување на бучавата од авионскиот сообраќај; -Број на изградени пешачки и велосипедски патеки.	-Локална самоуправа на Охрид; -Министерство за транспорт и врски; -Министерство за внатрешни работи.
Инспекциски надзор	-Надзор над имплементацијата на законските права и обврски.	-Број на издадени дозволи, решенија, одобренија за работа; -Број на подготвени ИСКЗ дозволи, елаборати, студии; -Број на казни и предупредувања.	-Државен и локален инспекторат.
Прием на поплаки и жалби	-Евидентирање на пристигнати поплаки и жалби.	-Број на пристигнати поплаки и жалби; -Постапување по жалбите.	-Локална самоуправа на Охрид.

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

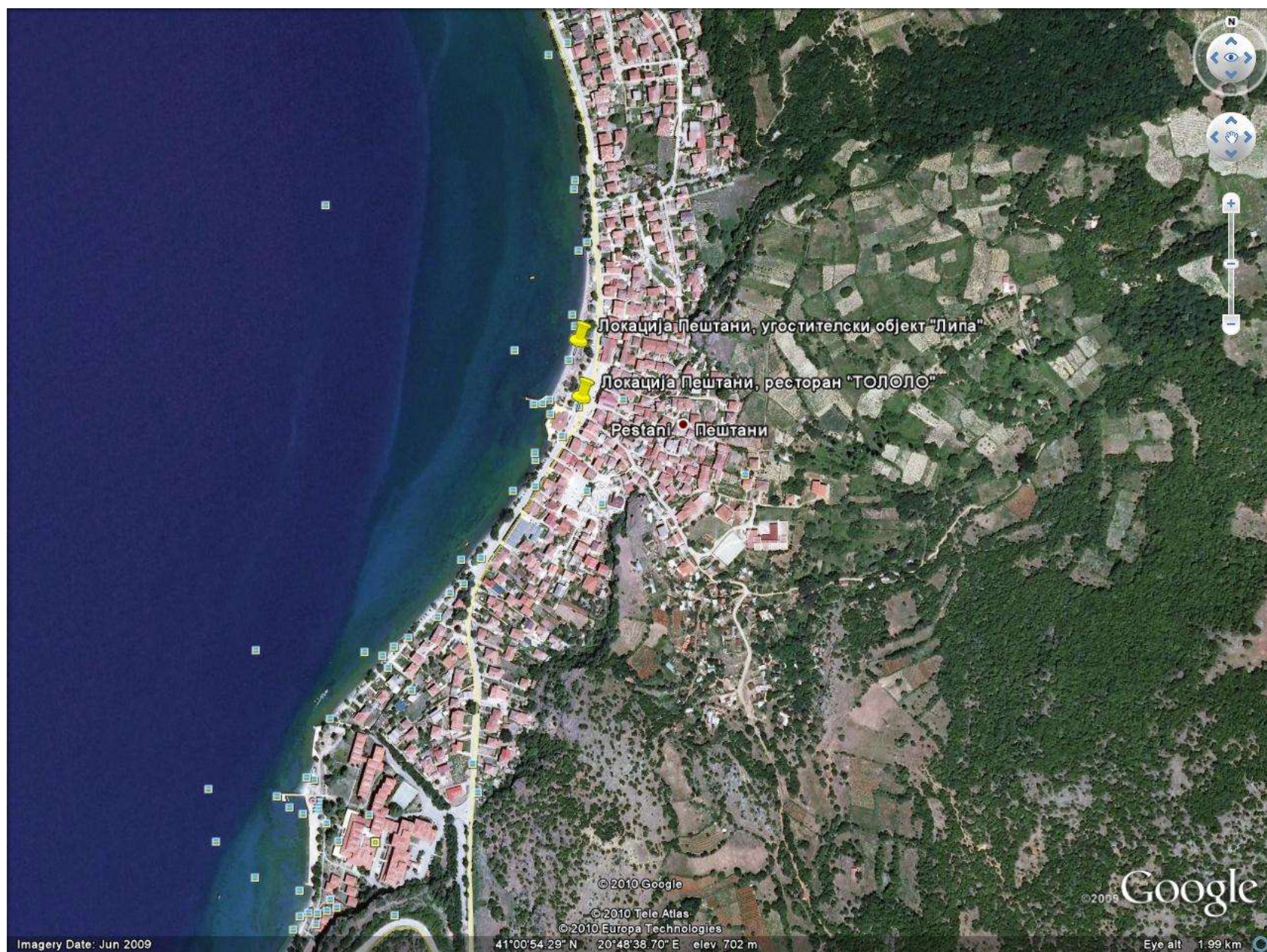
Јакнење на свеста кај населението	-Мониторинг на учеството на јавноста во креирањето мерки за намалување на бучавата.	-Број на јавни кампањи, издадени брошури и сл.; -Намалено ниво на бучава.	-Локална самоуправа на Охрид; -Статистички извештаи.
--	---	--	---

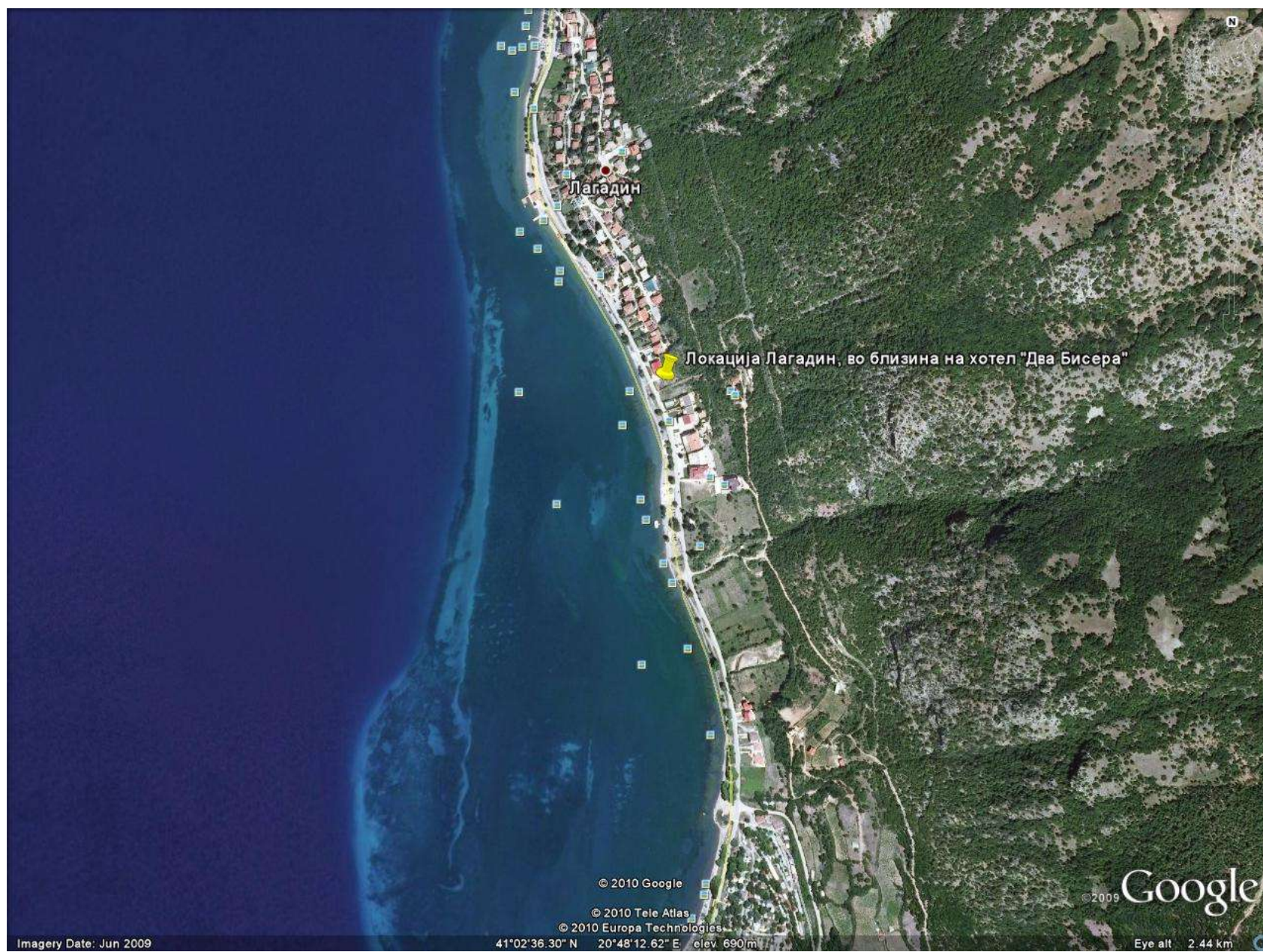
Додаток 1

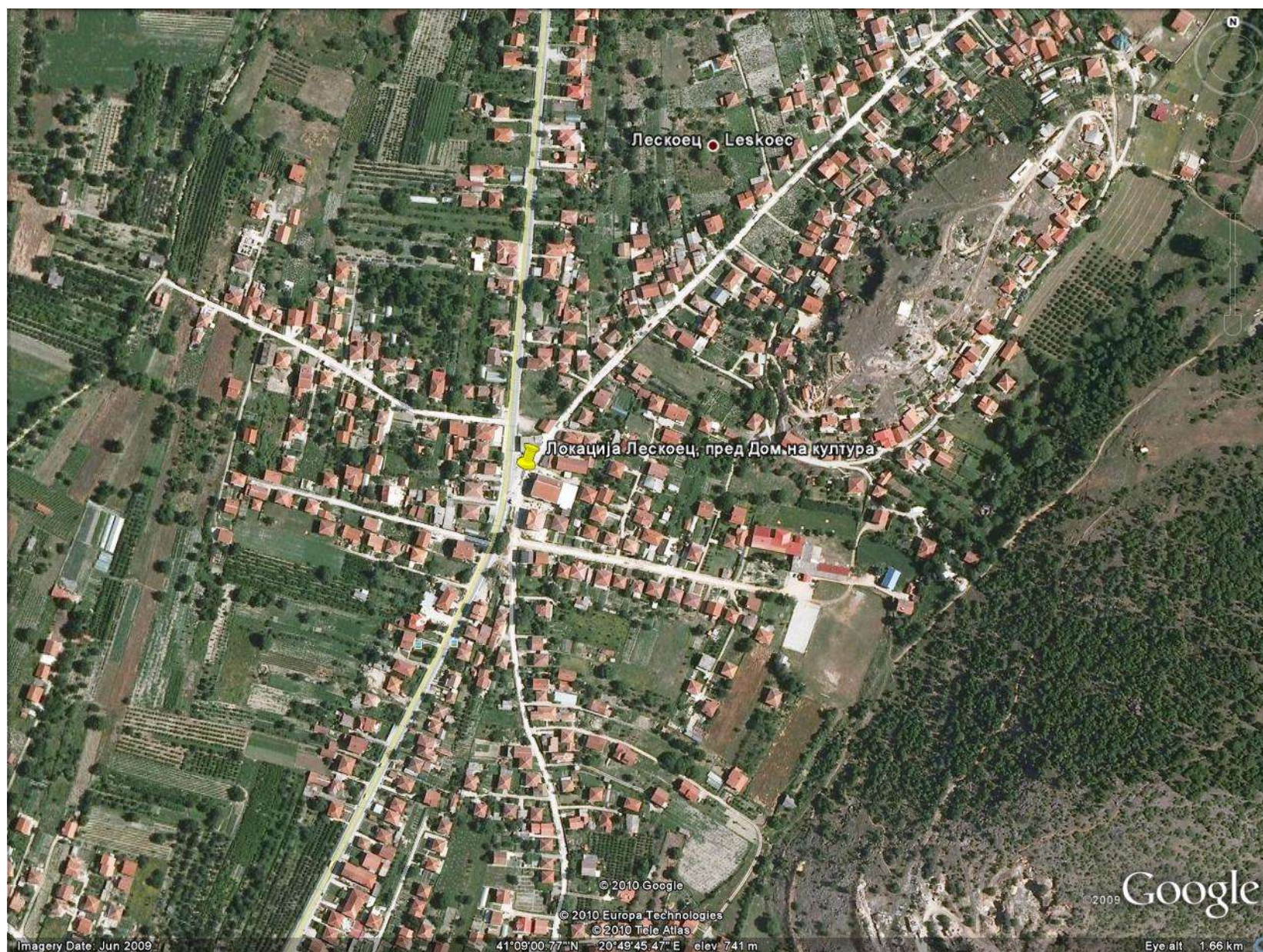
Резултати од извршените мерења на идентификуваните жешки точки на бучава во општина Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

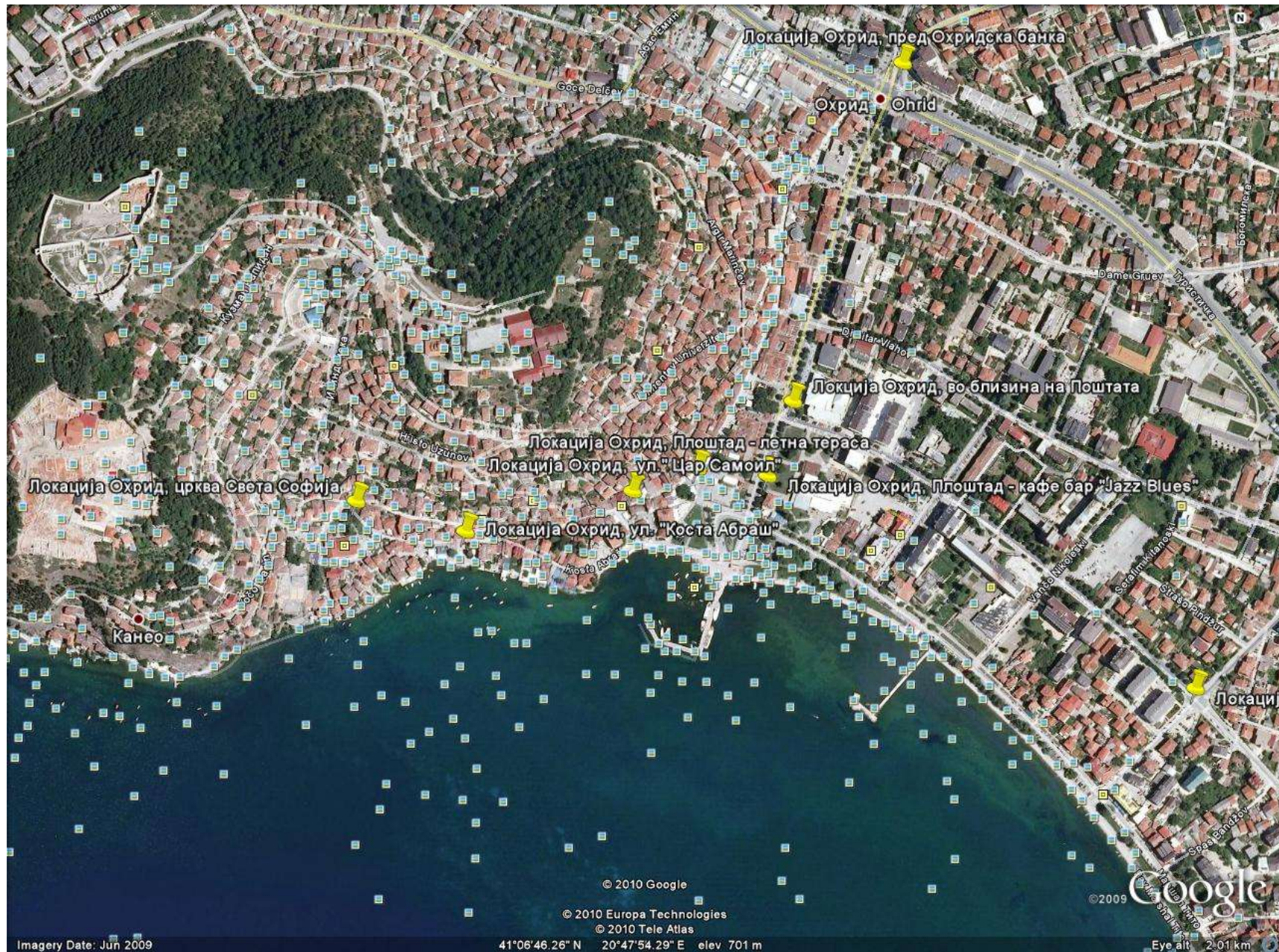

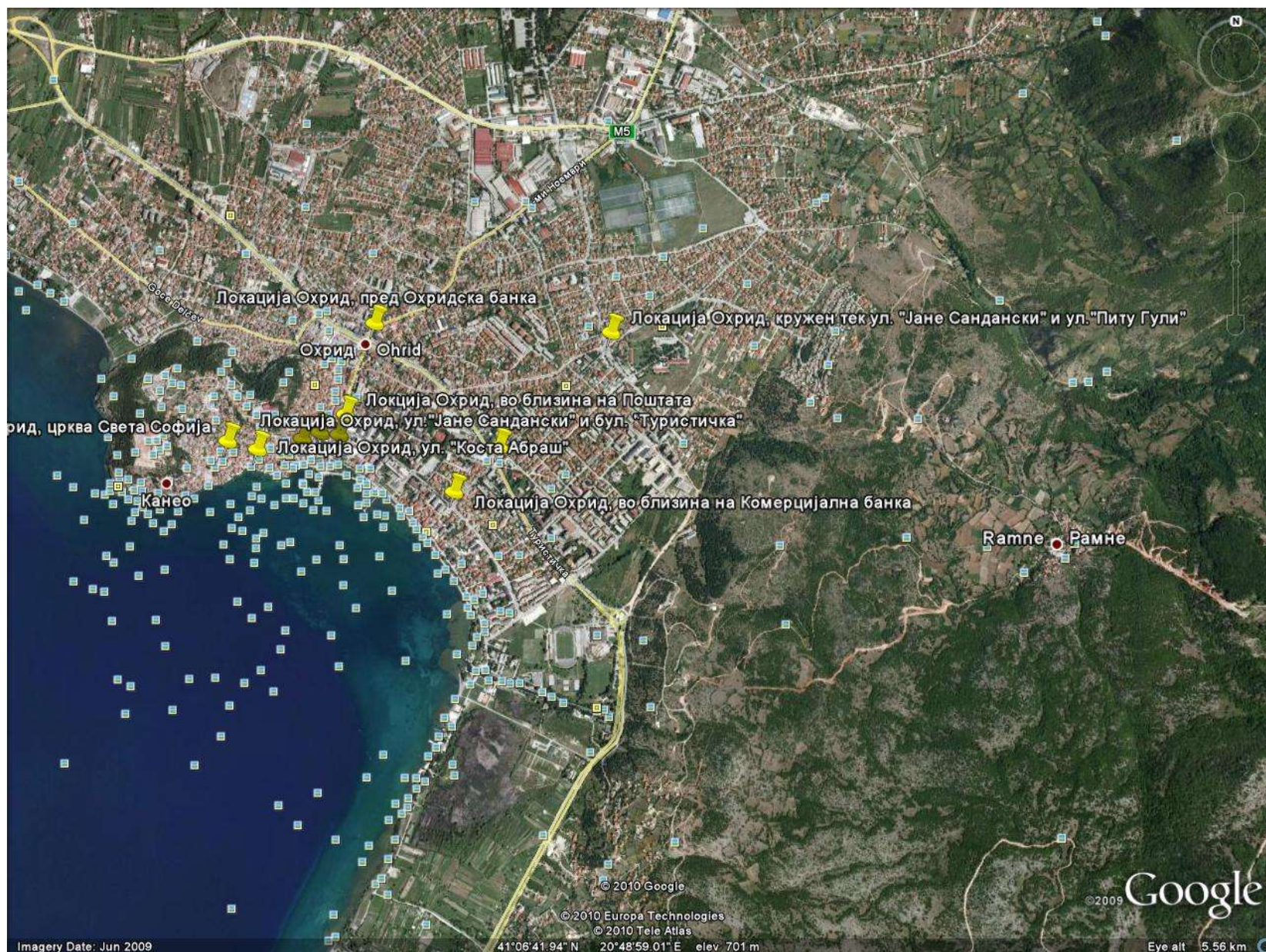

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Пештани -Во близина на угостителски објект „Липа“.	-близина на езеро, -регионален пат, Охрид-Св. Наум, -станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	20.56 min	Leq=65.0 dB(A)
			30.04.2010	23.56 min	Leq=66.6 dB(A)
			01.05.2010	12.47 min	Leq=68.8 dB(A)
			22.07.2010	11.08 min	Leq=63.2 dB(A)
			23.07.2010	20.37 min	Leq=66.7 dB(A)
24.07.2010	23.39 min	Leq=73.0 dB(A)			
-Центар-Ресторан ТОЛОЛО.	-близина на езеро, -регионален пат, Охрид-Св. Наум, -станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.	24.07.2010	23.44 min	Leq=75.3 dB(A)

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Лагадин -Во близина на угостителски објект хотел „Два Бисера“.	-регионален пат, Охрид-Св. Наум, -станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	21.12 min	Leq=61.9 dB(A)
			01.05.2010	00.12 min	Leq=59.0 dB(A)
			01.05.2010	13.05 min	Leq=67.0 dB(A)
			22.07.2010	11.23 min	Leq=66.6 dB(A)
			23.07.2010	20.46 min	Leq=68.0 dB(A)
25.07.2010	00.03 min	Leq=63.7 dB(A)			
-Кај Плажа Корали.	-регионален пат, Охрид-Св. Наум, -угостителски објекти (дискотека)	-сместувачки капацитети.	24.07.2010	23.58 min	Leq=82.5 dB(A)

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Лескоец -Пред Домот на културата.	-магистрален пат, Охрид-Битола-Скопје; -станбени објекти.	-приватни станбени објекти;			
			30.04.2010	21.42 min	Leq=69.0 dB(A)
			01.05.2010	00.33 min	Leq=63.3 dB(A)
			01.05.2010	13.31 min	Leq=71.5 dB(A)
			22.07.2010	11.46 min	Leq=63.6 dB(A)
			23.07.2010	21.06 min	Leq=70,3 dB(A)
	25.07.2010	00.32 min	Leq=68.1 dB(A)		

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Раскрсница Јане Сандански-Питу Гули, кружен тек -Кај кружен тек.	-сообраќајница; -станбени и комерцијални објекти.	-приватни станбени и јавни објекти (болница).			
			30.04.2010	22.00 min	Leq=65.9 dB(A)
			01.05.2010	00.47 min	Leq=59.2 dB(A)
			01.05.2010	13.48 min	Leq=61.8 dB(A)
			22.07.2010	12.00 min	Leq=65.9 dB(A)
			23.07.2010	21.16 min	Leq=66,5 dB(A)
	24.07.2010	02.47 min	Leq=61.3 dB(A)		

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Туристичка-Јане Сандански-Гимназија -Пред Гимназија.	-сообраќајница; -станбени, комерцијални, угостителски објекти.	-приватни станбени и јавни објекти (училиште); -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	22.09 min	Leq=70.0dB(A)
			01.05.2010	00.52 min	Leq=66.1dB(A)
			01.05.2010	13.55 min	Leq=68.6dB(A)
			22.07.2010	12.15 min	Leq=67.9 dB(A)
			23.07.2010	21.21 min	Leq=68,3 dB(A)
	24.07.2010	02.35 min	Leq=66.9 dB(A)		

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Охридска Банка -Пред Охридска Банка.	-сообраќајница; -станбени, комерцијални, угостителски објекти.	-приватни станбени и јавни објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	22.15 min	Leq=71.4dB(A)
			01.05.2010	00.57 min	Leq=62.4dB(A)
			01.05.2010	13.59 min	Leq=65.7dB(A)
			22.07.2010	12.21 min	Leq=67.3 dB(A)
			23.07.2010	21.27min	Leq=70.7 dB(A)
			24.07.2010	00.49 min	Leq=70.5 dB(A)

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Света Софија -Пред црква Света Софија.	-станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	22.27 min	Leq=60.6dB(A)
			01.05.2010	01.10 min	Leq=56.9dB(A)
			01.05.2010	14.15 min	Leq=60.9dB(A)
			22.07.2010	12.31 min	Leq=50.7 dB(A)
			23.07.2010	21.36 min	Leq=64.4 dB(A)
			24.07.2010	00.58мин	Leq=69.6dB(A)

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Улица Коста Абраш бивша библиотека -Во близина на угостителските објекти Кадмо и Ликвид.	-станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	22.35 min	Leq=67.5dB(A)
			01.05.2010	01.18 min	Leq=69.7dB(A)
			01.05.2010	14.29 min	Leq=67.8dB(A)
			22.07.2010	12.40 min	Leq=58.9 dB(A)
			23.07.2010	21.46 min	Leq=67.3 dB(A)
			24.07.2010	01.40 min	Leq=81.1 dB(A)

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Улица Цар Самоил -Во близина на угостителскиот објект Табана.	-станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.	30.04.2010	22.46 min	Leq=71.3dB(A)
			01.05.2010	01.27 min	Leq=74.6dB(A)
			01.05.2010	14.39 min	Leq=69.6dB(A)
			22.07.2010	12.49 min	Leq=61.9 dB(A)
			23.07.2010	21.53 min	Leq=72,3 dB(A)
			24.07.2010	01.54 min	Leq=89.8 dB(A)
			-Во близина на угостителскиот објект Липа	-станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.
Улица Цар Самоил-Плоштад -Летна тераса.	-станбени и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.	23.07.2010	22.00 min	Leq=83,2 dB(A)
-Плоштад Jazz Blues.	-сообраќајница; -станбени, трговски и угостителски објекти.	-приватни станбени објекти; -сместувачки капацитети.	24.07.2010	23.58 min	Leq=79.4 dB(A)

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Булевар Македонски просветители- Партизански одреди -Во близина на поштата;	-сообраќајница; -станбени, трговски и угостителски објекти.	-приватни станбени и деловни објекти; -сместувачки капацитети.	30.04.2010	22.53 min	Leq=64.8 dB(A)
			01.05.2010	01.34 min	Leq=69.8 dB(A)
			01.05.2010	14.55 min	Leq=71.9 dB(A)
			22.07.2010	13.00 min	Leq=64.5 dB(A)
			23.07.2010	22.31 min	Leq=71,2 dB(A)
			24.07.2010	02.31 min	Leq=72.6 dB(A)

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Мерно место	Главни извори на бучава	Рецептори на бучава	Дата	Време	Интензитет
Булевар Јане Сандански- Партизански одреди -Кај раскрсницата - Комерцијална Банка.	-сообраќајница; -станбени, трговски и угостителски објекти.	-приватни станбени деловни објекти; -сместувачки капацитети.			
			30.04.2010	22.59 min	Leq=68.0 dB(A)
			01.05.2010	01.40 min	Leq=57.0 dB(A)
			01.05.2010	15.06 min	Leq=65.1 dB(A)
			22.07.2010	13.08 min	Leq=62.6 dB(A)
			23.07.2010	22.36 min	Leq=67,5 dB(A)
24.07.2010	02.36 min	Leq=66.0 dB(A)			

Додаток 2

Листа на евидентирани објекти (извори на бучава) кои предизвикуваат бучава во животната средина во подрачјето на општина Охрид

Инспекциски записници и извештаи

➤ **Број на мерења на бучавата во 2007 година**

	Инсталација	јан	фев	март	април	мај	јуни	јули	авг	септ	окт	ноем	дек
1.	КБ ¹ Табана								+				
2.	Р ² Бат								+				
3.	КБ Д Дач								+				
4.	КБ Ефект								+				
5.	К ³ Роки								+				
6.	КБ Ла Вива								+				
7.	КБ Немо							+	+				
8.	КБ Ван Гог								+				
9.	ДООЕЛ 2ЕР							+	+				
11.	КБ Ла Гоа							+	+				
12.	КБ Кадмо							+	+				
13.	КБ Мецофорте							++					
14.	КБ Карпе Дием							++					
15.	КБ Сини							++					
16.	КБ Аквариус							++					
17.	КБ Екстра Сима							++					
18.	КБ Ј ^{но}							++					
19.	Летна Бавча Мики - ГМ							++					
20.	КБ НЛО							++					
21.	КБ Император							++					
22.	Кафе тераса "Змија"							+	+				
23.	КБ Балнс								+				
24.	ДОО Жиголо							+					
Вкупно													
	24							24	13				

➤ **Состојби со бучавата во 2008 година**

Најголем проблем, во потесното градско подрачје и с.Пештани, претставува бучавата предизвикана од угостителските објекти од аудио уреди и жива музика, а во одредени угостителски објекти, жива музика на отворен простор (летни тераси), што предизвикува нарушување на животната средина.

Врз основа на ова, овластените инспектори за животна средина од општина Охрид, преку локалните медиуми и со дописи ги известиле сите сопственици на угостителските објекти за придржување кон склучените договори за вршење на дејноста, односно да го намалат интензитетот на бучава создадена од гласната музика и истата го надминува дозволеният интензитет на бучава.

Овластениот инспектор за животна средина од општина Охрид, во терминот од 22:00 часот па се до крајот на законски пропишаното работно време во дискотеките, кафе клубовите и ноќните барови, и тоа на потегот од Охрид до с. Пештани, вршат мерења на интензитет на бучава согласно Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл.

¹ Кафе Бар

² Ресторан

³ Кафетерија

весник на РМ“ бр. 79/07 и Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл. Весник на РМ бр.64/93).

Сознанијата од извршените мерења покажуваат дека измерениот интензитет на бучава, скоро во сите случаи ги надминува дозволените граници. Согласно Законот за заштита од бучава во животната средина, сите прекршители се усно опоменати да го намалат интензитетот, што и записнички е констатирано.

Покрај овие опомени и задолженија во записниците, овластениот инспектор за животна средина изготвува решенија за сите прекршители на Законот, со кои ги задолжува прекршителите да го намалат интензитетот на бучавата согласно Законот, односно до 23:00 часот интензитетот на бучава да изнесува 50 dB а после 23:00 часот до законски утврденото работно време интензитетот на бучавата да биде до 45 dB.

Во периодот на месец мај и јуни реализирани се повеќе мерења како во угостителските објекти така и во производствени простории.

Од страна на овластените инспектори за животна средина се опфатени и домови на одделни граѓани по нивно барање. При мерењата, исклучена е музиката и регистриран е интензитетот на бучавата од џагорот на луѓето (позадинска бучавост), кој изнесувал 45 dB (Согласно Правилникот за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина, дозволеното ниво на бучава во станбени простор изнесува 35 dB за Lд и Lв, а 30 dB за Lн).

Инспекциските мерења се реализираат со асистенција од овластени службени лица на СВР Охрид, кои исто така се овластени за имплементирање на Законот за прекршоците против јавниот ред и мир.

Кон прекршителите на Законот за заштита од бучава во животната средина, **се изречени 17 мандатни казни и покренати 16 прекршочни пријави.**

ЛОКАЦИИ НА МЕРЕЊЕ НА БУЧАВАТА КАЈ УГОСТИТЕЛСКИ ОБЈЕКТИ				
Р.бр	Инсталација	Измерена бучава во dB	Мандатни казни	Прекршочни пријави
1.	КБ Табана	84,3	X	X
2.	Кафетерија Емпорио	90	X	X
3.	КБ Д Дач	56,6		
4.	Ресторан Колор	87,4	X	X
5.	К Роки			
6.	КБ Ла Вива	90.4	X	X
7.	КБ Немо	90,7	X	X

8.	Ресторан Фатима-Џими	86,1	X	X
9.	ДООЕЛ 2ЕР (Ликвид)	75,9	X	X
11.	ДООЕЛ Бифе Нури	76,1	X	X
12.	КБ Кадмо	92,9	X	X
13.	КБ Мецофорте	94,5	X	X
14.	КБ Карпе Диём			
15.	Кафе бар Каим	87,4	X	X
16.	КБ Аквариус			
17.	КБ Екстра Сима (Тхе ДУЦК)	87,4	X	
18.	КБ Ј"но	59,6		
19.	НК Куба Либре	55,2	X	X
20.	КБ НЛО	87,5	X	X
21.	КБ Император		X	
22.	Кафе тераса "Змија"	78,8	X	X
23.	КБ Балнс			
24.	Пивница Тошо	78,8	X	X
25.	Кафе бар БЕКО	60		
26.	ДОО Жиголо	60,1		

Мерењата се вршени со апарат тип IEC 61672-1 CLASS 2, а резултатите компјутерски се обработени со софтверот на апаратот и за секој од нив постои печатен доказ за измерните состојби, името на објектот, датум, време, и вредности на интензитетот на бучавата.

Освен во угостителските објекти мерена е бучава во 15 други инсталации.

➤ **Состојби со бучавата во 2009 година**

Најголем проблем во потесното градско подрачје и с.Пештани претставува бучавата предизвикана од угостителските објекти од аудио уреди и жива музика, а во одредени угостителски објекти жива музика на отворен простор (летни тераси), што предизвикува нарушување на животната средина.

Врз основа на ова, овластените инспектори за животна средина од општина Охрид, преку локалните медиуми и со дописи ги известиле сите сопственици на угостителските објекти за придржување кон склучените договори за вршење на дејноста, односно да го намалат интензитетот на бучава создадена од гласната музика и истата го надминува дозволеният интензитет на бучава.

Овластените инспектори за животна средина од општина Охрид, во терминот од 23:00 часот, па се до крајот на законски пропишаното работно време во дискотеките, кафе клубовите и ноќните барови и тоа на потегот од Охрид до с. Пештани вршат мерења на штетна бучава согласно Законот за заштита од бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 79/07 и Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 1/09). Сознанијата од извршените мерења покажуваа дека измерениот интензитет на бучава, скоро во сите случаи ги надминува дозволените граници.

Согласно Законот за заштита од бучава во животната средина, сите прекршители се усно предупредени да го намалат интензитетот, што од друга страна и записнички е констатирано.

Покрај овие опомени и задолженија во записниците, овластените инспектори за животна средина имаат подготвено и решенија за сите прекршители на Законот, со кои ги задолжуваат прекршителите да го намалат интензитетот на бучавата, која согласно Законот изнесува 60 dB до 23:00 часот, и 55 dB после 23:00 часот до законски утврденото работно време.

Во периодот на месец мај и јуни реализирани се повеќе мерења, како во угостителските објекти така и во производствени простории.

Од страна на овластените инспектори за животна средина се опфатени и домови на граѓани, по нивно барање. При мерењата, исклучена е музиката и регистриран е интензитетот на бучавата од џагорот на луѓето (позадинска бучавост), кој изнесувал 45 dB (Согласно Правилникот за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина, дозволеното ниво на бучава во станбени простор изнесува 35 dB за Lд и Lв, а 30 dB за Lн).

Инспекциските мерења се реализираат со асистенција од овластени службени лица на СВР Охрид, кои исто така се овластени за имплементирање на Законот за прекршоците против јавниот ред и мир.

Кон прекршителите на Законот за заштита од бучава во животната средина, **се изречени 18 мандатни казни и покренати 17 прекршочни пријави.**

ЛОКАЦИИ НА МЕРЕЊЕ НА БУЧАВАТА КАЈ УГОСТИТЕЛСКИ ОБЈЕКТИ				
Р.бр	Инсталација	Измерена бучава во dB	Мандатни казни	Прекршочни пријави
1.	КБ Табана	84,3	X	/
2.	Кафетерија Емпорио	90	X	X
3.	КБ Новел	85,6	X	X

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

4.	Каим СС	92.1	X	X
5.	Кафе бар Портал	69,1	/	/
6.	Кафе бар БАСС	88.6	X	X
7.	КБ Немо	90,7	X	X
8.	Кафе бар МАКСС	64.9		
9.	ДООЕЛ 2ЕР (Ликвид)	75,9	X	X
11.	Кафетерија,, Ла тераса	62.1	/	/
12.	КБ Кадмо	92,9	X	X
13.	КБ Мецофорте	94,5	X	X
14.	ЉУМИ 2008 КАФЕТЕРИЈА	87.8	X	X
15.	КАФЕ БАР „КВАДРО	87,4	X	X
16.	КБ Аквариус	62.1	/	/
17.	Дискотека СПИРИТ	83,3	X	X
18.	КБ Ј"но	59.6		
19.	Куба бар	55,2		
20.	КБ НЛО	87.5	X	X
21.	КБ Император		X	X
22.	Кафе тераса "Змија"	62	/	/
23.	Ресторан ЧИКО ДООЕЛ	92,1	X	X
24.	Пивница Тошо	78,8	X	X
25.	Кафе бар БЕКО	60	/	/
26.	Ресторан тераса ТОЛОЛО	64,3	/	/
27	Дискотека „Планет,,	88,0	X	X
28	Ноќен клуб,, Наполеон,,	91,1	X	X
29	Кафе бар „Каиро,,	54,4	/	/
30	Кафе бар „Џемо,,	55,6	/	/
31	Ресторан,, Фонтана	59,6	/	/
32	Кафе бар „Џес ин блу"	60,6	/	/
Вкупно:32	Инсталации:32		18	17

Назив на објектот: **Кафе бар Табана**

Локација на објектот: **Ул: Цар Самоил бр.11, Охрид**

Број на инспекторски записници: **3**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење	III мерење
Мах вредност: 85,7 dB (A)	Мах вредност: 95,5 dB (A)	Мах вредност: 80.0 dB (A)
Min вредност: 63,6 dB (A)	Min вредност: 76,5 dB (A)	Min вредност: 68,6 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе бар Немо**

Локација на објектот: **Ул: Цар Самоил бр.15 ,Охрид**

Број на инспекторски записници: **5**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење	III мерење
Мах вредност: 92,0 dB (A)	Мах вредност: 91,5 dB (A)	Мах вредност: 80.0 dB (A)
Min вредност: 60,6 dB (A)	Min вредност: 76,4 dB (A)	Min вредност: 71,4 dB (A)

IV мерење	V мерење
Мах вредност: 87,7 dB (A)	Мах вредност: 91,5 dB (A)
Min вредност: 71,7 dB (A)	Min вредност: 76,3 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе бар Новел два**

Локација на објектот: **Ул: Цар Самоил бр.10 ,Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење
Мах вредност: 85,6 dB (A)	Мах вредност: 82,9 dB (A)
Min вредност: 76,1 dB (A)	Min вредност: 71,7 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе бар Мецофорте**

Локација на објектот: **Ул: Цар Самоил бр.8, Охрид**

Број на инспекторски записници: **3**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење	III мерење
Мах вредност: 73,4 dB (A)	Мах вредност: 77,9 dB (A)	Мах вредност: 90,2 dB (A)
Min вредност: 62,3 dB (A)	Min вредност: 74,0 dB (A)	Min вредност: 73,6 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе бар Бас**

Локација на објектот: **Ул: Петар Чауле бр.21, Охрид**

Број на инспекторски записници: **3**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење	III мерење
Мах вредност: 88,8 dB (A)	Мах вредност: 85,3 dB (A)	Мах вредност: 87,4 dB (A)
Min вредност: 72,9 dB (A)	Min вредност: 76,9 dB (A)	Min вредност: 60,3 dB (A)

Во соседна куќа на кафе барот, дома внатре се измерени следниве вредности на бучава:

I мерење	II мерење
Мах вредност: 58,1 dB (A)	Мах вредност: 72,6 dB (A)
Min вредност: 50,9 dB (A)	Min вредност: 62,4 dB (A)

Забелешка: Овој кафе бар е летна тераса

Назив на објектот: **Кафе бар Љуми 2008**

Локација на објектот: **Ул: Петар Чауле бр.120, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење
Мах вредност: 87,8 dB (A)
Min вредност: 71,7 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе бар Емпоријо**

Локација на објектот: **Ул: Петар Чауле бр.20, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење

Мах вредност:**72,2 dB (A)** Мах вредност:**81,2 dB (A)**

Min вредност:**58,6 dB (A)** Min вредност:**67,3 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Кам СС**

Локација на објектот: **Градски пазар, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење

Мах вредност:**88,8 dB (A)** Мах вредност:**85,8 dB (A)**

Min вредност:**57,9 dB (A)** Min вредност:**71,8 dB (A)**

Назив на објектот: **ДООЕЛ Беко Б и Б**

Локација на објектот: **Градски пазар, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**72,4 dB (A)**

Min вредност:**52,2 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар БЕКО**

Локација на објектот: **Градски пазар, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**62,4 dB (A)**

Min вредност: **59,1 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Куба бар**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш, Охрид**

Број на инспекторски записници: **4**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење

III мерење

Мах вредност: **81,2 dB (A)** Мах вредност: **63,8 dB (A)** Мах вредност: **65.0 dB (A)**

Min вредност: **64,8 dB (A)** Min вредност: **55,8 dB (A)** Min вредност: **49,7 dB (A)**

Забелешка: Овој локал се наоѓа во индивидуален стамбен објект и фамилијата која живее над самиот локал има проблеми со бучавата и кај нив е извршено мерење и се добиени следиве резултати:

IV мерење

Мах вредност: **81,2 dB (A)**

Min вредност: **64,8 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе Портал**

Локација на објектот: **Коста Абраш бр. ББ, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност: **77,1 dB (A)**

Min вредност: **56,8 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Хемингвеј**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш бр.48, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење

Мах вредност: **87,7 dB (A)** Мах вредност: **84,7 dB (A)**

Min вредност: **78,8 dB (A)** Min вредност: **77,5 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Кадмо**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш бр.9, Охрид**

Број на инспекторски записници: **4**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење	III мерење
Мах вредност: 87,8 dB (A)	Мах вредност: 85,7 dB (A)	Мах вредност: 90,7 dB (A)
Min вредност: 64,9 dB (A)	Min вредност: 75,7 dB (A)	Min вредност: 74,9 dB (A)

IV мерење

Мах вредност:**85,3 dB (A)**

Min вредност:**76,9 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Ликвид**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење
Мах вредност: 79,6 dB (A)	Мах вредност: 79,6 dB (A)
Min вредност: 73,4 dB (A)	Min вредност: 70,4 dB (A)

Назив на објектот: **Кафе тераса Аквариус**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење
Мах вредност: 79,4 dB (A)
Min вредност: 70,2 dB (A)

Назив на објектот: **ДООЕЛ Момир, Таверна Момир**

Локација на објектот: **Ул: Коста Абраш бр.3, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**73,8 dB (A)**

Min вредност:**60,4 dB (A)**

Назив на објектот: **ДООЕЛ Змија Кафе Тераса**

Локација на објектот: **Ул: Македонски просветители ББ, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**86,6 dB (A)**

Min вредност:**73,7 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар Спирит**

Локација на објектот: **Ул: Македонски просветители ББ, Охрид Т.Ц Амам**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење (измерено на 2 m на влез)

Мах вредност:**77,6 dB (A)** Мах вредност:**83,3 dB (A)**

Min вредност:**71,0 dB (A)** Min вредност:**74,0 dB (A)**

III мерење (измерено на 10 m на улицата)

Мах вредност:**73,7 dB (A)**

Min вредност:**65,8 dB (A)**

Назив на објектот: **Кабаре Наполеон**

Локација на објектот: **Ул: Булевар Туристичка бр. 42, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**92,1 dB (A)**

Min вредност:**69,8 dB (A)**

Назив на објектот: **ДООЕЛ Макс 777**

Локација на објектот: **Ул: Булевар Туристичка бр. 7, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење (измерено на 5 m на влез)

Мах вредност:**64,9 dB (A)**

Мах вредност:**71,4 dB (A)**

Min вредност:**56,2 dB (A)**

Min вредност:**57,1 dB (A)**

Назив на објектот: **Летна дискотека Планет (кај Спортски центар)**

Локација на објектот: **Ул: Булевар Туристичка ББ, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**84,7 dB (A)**

Min вредност:**76,3 dB (A)**

Назив на објектот: **ДООЕЛ Кафе бар ТОШО 87**

Локација на објектот: **Ул: Јане Сандански бр. 18, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

II мерење (измерено во дом на соседна куќа)

Мах вредност:**77,1 dB (A)**

Мах вредност:**67,4 dB (A)**

Min вредност:**68,09 dB (A)**

Min вредност:**66,3 dB (A)**

Назив на објектот: **Ресторан Фонтана**

Локација на објектот: **Ул: Партизанска бр. 1, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**67,7 dB (A)**

Min вредност:**50,3 dB (A)**

Назив на објектот: **Кафе бар DUCK (Jazz and Bluzz)**

Локација на објектот: **Ул: Кеј Маршал Тито, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

Има пречекорување на бучавата, но не смета на околината; истиот случај е со Кафе бар Латераса кој се наоѓа во Т.Ц. Амам

Назив на објектот: **Кафе бар Џемо**

Локација на објектот: **Населба Далјан, Охрид**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

При извршен инспекциски надзор во објектот немаше музика.

Назив на објектот: **Кафе бар Каиро**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење

Мах вредност:**59,0 dB (A)**

Min вредност:**55,0 dB (A)**

Назив на објектот: **Чико ДООЕЛ Бејбунар**

Локација на објектот: **Ул: Александар Гушо бр. 22, Охрид**

Број на инспекторски записници: **2**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење	II мерење
Мах вредност: 92,1 dB (A)	Мах вредност: 87,4 dB (A)
Min вредност: 69,8 dB (A)	Min вредност: 60,3 dB (A)

Назив на објектот: **Ресторан ТОЛОЛО - 54**

Локација на објектот: **Пештани**

Број на инспекторски записници: **1**

Вредност на измерената бучава изразена во dB (A):

I мерење
Мах вредност: 74,3 dB (A)
Min вредност: 58,1 dB (A)

Забелешка: Сите објекти во Пештани се лоцирани на Ул: Наум Охридски и кај сите се јавува истиот проблем со прекумерното ниво на измереност на бучава.

➤ **Извештај за состојбата со бучавата во 2010 година**

Најголем проблем во потесното градско подрачје и с.Пештани претставува бучавата предизвикана од угостителските објекти од аудио уреди и жива музика, а во одредени угостителски објекти жива музика на отворен простор (летни тераси), што предизвикува нарушување на животната средина.

Резултатите од извршените мерења покажуваат дека измерениот интензитет на бучава од угостителските објекти во сите случаи ги надминува дозволените граници, утврден со Правилникот за гранични вредности на ниво на бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 147/08) и Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 1/09).

Врз основа на ова, од страна на овластените инспектори превземени се активности, како усно укажување за намалување на гласноста на музиката, кое е и записнички констатирано, како и писмени задолжувања за намалување на гласноста на музиката.

Угостителски објекти во кои е вршено мерење на бучава во првите седум месеци од 2010 година:

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

Р.број	Угостителски објекти	Измерена бучава	Измерена бучава	Измерена бучава	Дозволени вредности Lд=60 dB Lв=60 dB Lн=55 dB
1.	Кафе бар Мецофорте	max 76,5 dB min 68,7 dB	max 75,3 dB min 63,5 dB	max 77,5 dB min 63,4 dB	
2.	Кафе бар Сегмент	max 79,8 dB min 59,9 dB			
3.	Кафе бар Кадмо	max 79 dB min 68,4 dB	max 86,2 dB min 69,8 dB	max 74,6 dB min 60 9 dB	
4.	Кафе бар Аквариус	min 76,9 dB min 62 dB			
5.	Кафе бар Либерти	max 81 dB min 67,1 dB			
6.	Кафе бар Мулти Актив	max 68,3 dB min 62,3 dB			
7.	Кафе бар Ликвид	max 81,6 dB min 64,4 dB	max 74,6 dB min 60,9 dB	max 77,8 dB min 63,2 dB	
8.	Кафе бар Зона гарден	max 78,4 dB min 62,3 dB			
9.	Кафе бар Спрега	max 88,5 dB min 69,3 dB			
10.	Кафе бар Табана	max 84,7dB min 71,8 dB	max 94,1 dB min 84,7 dB	max 95,2 dB min 81,9 dB	
11.	Кафе бар Новел	max 98.6 dB min 83,5 dB	max 95,2 dB min 81,9 dB	max 94,1 dB min 84,7 dB	
12.	Меџик нико-летна тераса	max 99,5 dB min 78 dB	max 88,6 dB min 70,6 dB	max 95,6 dB min 79,4 dB	
13.	Летна тераса-Немо	max 83,9 dB min 72,1 dB			
14.	Тераса Змија	max 77,5 dB min 64 dB			
15.	Кафе бар Мистик	max 80,5 dB min 57,5 dB	max 81,1 dB min 59,3 dB		
16.	Кабаре Дог кафе	max 87,8 dB min 73,4 dB	max 83,1 dB min 76,1 dB		
17.	Ресторан Објектив	max 99,9 dB min 83,5 dB			
18.	Кафе бар Суголим	max 77,5 dB min 64 dB			

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

19.	Кафе бар Кадмо плажа 2	max 94,7 dB min 77,5 dB			
20.	Куба Либре плажа	max 84,3 dB min 74,9 dB			
21.	Ресторан Тололо	max 74,9 dB min 60 dB			
22.	Кафе бар Кастро	max 71,8 dB min 63,1 dB	max 71 dB min 56,6 dB	max 66,9 dB min 52,2 dB	
23.	Кафе бар Хевн	min 75,8 dB min 60,7 dB	max 71 dB min 60,9 dB		
24.	Плажа Корали	max 88,2 dB min 77,91 dB			
25.	Плажа Релакс Ин- мерено до Х.Славија	max 79, 2 dB min 63, 9 dB			
26.	Кафе бар Хемингвеј	max 82,0 dB min 63,4 dB			

За сторените прекршоци на угостителските стопанственици се изречени **25 платни налози и покренати се 25 прекршочни пријави.**

Додаток 3

Записник од јавна расправа и одлука на Советот на општина Охрид

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ОПШТИНА ОХРИД

Сектор за урбанизам, заштита на животната средина

25.01.2011 год.

О Х Р И Д

ЗАПИСНИК

од презентација и одржана јавна расправа за Акционен план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид

Јавната презентација и расправа за „Акционен план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид,“ се одржа на 25.01.2011г. во 11 часот во големата сала на Општина Охрид.

Присутни :

- Претставници од Општина Охрид Сектор за урбанизам и заштита на животна средина и општински инспекторат
- Претставници на фирмата изработувач на за „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид, ДЕКОНС-ЕМА: г-ѓа Менка Спиrowsка и г-ѓа Јулијана Никова;
- Советници од Советот на Општина Охрид и
- Заинтересирани граѓани и сопственици на угостителски објекти.

Јавната расправа ја отвори г-ѓа Хавза Реџеп Каќел од Секторот за урбанизам и заштита на животна средина при Општина Охрид која истакна дека Општина Охрид има реален проблем со бучавата и согласно „Законот за заштита од бучава во животната средина „пристапи кон изработка на „Акционен план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“. Таа истакна дека Општина Охрид е прва општина во РМ која пристапи кон изработка на ваков план за управување со бучавата , а методологијата на изработка на овој акционен план е усогласена со МЖСПП .По донесувањето на „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид, од страна на Советот на Општина Охрид ќе произлезат проекти и конкретни мерки за надминување на проблемот со бучавата во Општина Охрид.

Претставникот на Друштвото за еколошки консалтинг ДЕКОНС -ЕМА г-ѓа Менка Спиrowsка истакна дека Општина Охрид, како еден од најголемите туристички центри има економски бенефит од туризмот, меѓутоа заради зголемената фреквенција на туристи, возила, музика во екот на туристичката сезона има и негативни ефекти врз животната средина и здравјето на луѓето. При изработката на „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“, со цел да се направи проценка на бучавата и алијанијата од неа, направени се две јавни анкети на ниво на целата Општина и градот Охрид (на поширокото градско подрачје и во старото градско јадро).

Со Документот направена е анализа на повеќе фактори и дадени се предлог мерки за намалување на бучавата во Општина Охрид. Во Акциониот План, мерките за намалување на бучавата се преточени во конкретни активности со своја динамика на извршување-временска рамка и финансиска рамка.

Детална презентација на „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“, беше направена од страна на г-ѓа Јулијана Никова од Друштвото за еколошки консалтинг ДЕКОНС -ЕМА. По исцрпното излагање г-ѓа Хавза Редип Каќел ја отвори дискусијата по предлог „Акционен план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“.

Во дискусијата, која следеше, се вклучија повеќе граѓани кои ги искажаа своите проблеми што произлегуваат од бучавата, генерирана од угостителските објекти, возилата, но и цагорот од зголемениот број на туристи во екот на туристичката сезона.

Беше истакнато дека проблемите со зголеменото ниво на бучава произлегуваат од:

- непочитувањето на работното време од угостителските објекти,
- прегласната музика која исто така потекнува од угостителските објекти како,
- несоодветното планирање на ниво на Општина,
- употреба на несоодветни материјали при градење, особено изолациони материјали.

Присутните граѓаните истаканаа дека зголеменото ниво на бучава негативно влијае не само на луѓето туку и на останатиот жив свет и како пример беше наведена охридската пастрмка која се помалку ја има во Охридското Езеро и птиците, кои гнездат во регионот или се само прелетни птици.

Советникот од Советот на Општина Охрид Климе Тренески го постави прашањето за бучавата која се генерира од верските објекти.

Учество во расправата зедаа и сопствениците на угостителските објекти кои укажаа дека максимално се трудат да ги намалат штетните ефекти од бучавата со поставување на соодветна изолација на нивните објекти, но и сметаат дека при мерењето на бучавата од страна на надлежните органи се регистрира и бучавата, која се генерира и од други извори(амбиентална бучава), а се припишува на угостителските објекти.

Заеднички заклучок на учесниците во јавната расправа беше дека е потребно системско решавање на проблемот со бучавата во Општина Охрид, координирање на сите релевантни фактори и институции кои ќе преземаат активности секој во својата област на делување. Во таа насока „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“ е добра основа за понатамошно изнаоѓање решенија за проблемите поврзани со бучавата во Општина Охрид.

Јавната расправа заврши во 12:30 часот

ДЕКОНС-ЕМА

Менка Спировска

Јулијана Никова

ОПШТИНА ОХРИД

Тихомир Дурнев

Танас Танасоски

ЗАПИСНИЧАР:

Марина Здравеска

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

СПИСОК НА ПРИСУТНИ НА ЈАВНАТА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И РАСПРАВА ПО
ОДНОС АКЦИОНИОТ ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО БУЧАВА ВО
ОПШТИНА ОХРИД
Одржана на 25.01.2011г.

Ред.бр.	Име и презиме	Институција	Контакт тел.
1.	Асмина Милирска	Општина Охрид	
2.	Раунич Вера	Општина Охрид	
3.	Зоран Трбиш	Обштина Охрид	
4.	Игор Трајкоски	МНСПП	
5.	Гоко Зороски	Е.О. „Браќини“ - Охрид	073/557-377
6.	Борис Стефанов	ЕР „Браќини“	075/842385
7.	Марија Тошовски	ЕЗ „ЕХИНО“ СТР.	077/362-247
8.	Петар Бачевски	УРБАН САИЦ, Зр. 1	070 247-691
9.	Александар Љубков	УЗ Стр Грш	071/460-905
10.	Буржо Поп-Стефанов	граѓанин из Стр Грш	070 232 931
11.	Мисир Стефан	УЗ Стр Грш	075 495-542
12.	Михаил Мишев	АКВАРИУС	
13.	Марија Селинска	ДПИ Охрид	046/261-320
14.	Томислав Илиевски	БАРОН	076 413004/04659
15.	МАРИЧЕСКИ ЈОВАН	БАРОН	072/765431 672

Акционен План и Програма за управување со бучавата во општина Охрид

СПИСОК НА ПРИСУТНИ НА ЈАВНАТА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И РАСПРАВА ПО
ОДНОС АКЦИОНИОТ ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО БУЧАВА ВО
ОПШТИНА ОХРИД
Одржана на 25.01.2011г.

Ред.бр.	Име и презиме	Институција	Контакт тел.
16.	Милица Климова	Град Скопје	072 272 421
17.	Никола Јовановски	Град Скопје	070 335 219
18.	САШО МАДЕНОВСКИ	Град Скопје	072 272 436
19.	БАЛЕВ КИРИЛ	ПРЕСТАВНИЦА ТУРИСТИЧКА	046-253-386
20.	Базеверки Шучор	2. Друштво за заштита на "Ботаника"	046 262 745
21.	Цветан Настаски	Рест. "БЕЈБУНАР" ОХРИД	070/261-470
22.	Крозноска		
23.	ТАНЕШИ ГОРЦИ	"ЛИПА" ресторан с. ПЕШТАНИ	072-275 312

Список на присушни лица

Име и презиме	Институција	Контактен телефон
Климе Пречески	Земан на софто	022 275 307
Дејан Пачовски	МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА	075 402 504
Борис Стефановски	АЕРОДРОМ ОХРИД	072 313 931
ЈОН ЧАЧЛЕ	СОПСТВЕНИК НА ЛЕТНА ТЕРАСА	078/821-173
Српска Булевараноски	СОПСТВЕНИК НА КАФЕ-БАРАБИ (лиценца ОУ-ОГР)	070/247769
Луција Стој-Стефанова	Вила Луција	070 352 804
Маријана Стој-Стефанова	Косица Ларова 27 Охрид	070 352 804
Милана Симеонска	нејспрежеч иссед-стаповозвачка на Jess in (најлен клуб)	046/267654
Сузана Ваљиноска	инженер	070 555 74
С. Јаневиќ Јакум	О.И. ЗО ЖИВОТНА СРЕДИНА	071 326 158
Ајмур Унал	АВИАЦИОНЕР	0401 384
Елвин Зиде	Недоспрежеч софто на Duck (Shag blues)	071 761 796
	— —	072 249 933

Врз основа на член 36 став 1 точка 6 од Законот за локална самоуправа („Сл.весник на РМ“ бр. 5/02) и член 18 став 1 точка 6 од Статутот на општина Охрид („Сл.гласник на општина Охрид“ бр.8/07), Советот на општина Охрид на седницата одржана на ден 28.02.2011 година донесе:

О Д Л У К А
ЗА УСВОЈУВАЊЕ АКЦИОНЕН ПЛАН И ПРОГРАМА
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО БУЧАВАТА ВО ОПШТИНАТА ОХРИД

Член 1

Се усвојува Акциониот план и Програмата за управување со бучавата во општината Охрид.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во “Службен гласник на општина Охрид”.

Број 07- 454/25
28.02.2011 год.
О х р и д

С О В Е Т Н А О П Ш Т И Н А О Х Р И Д
Претседател
Душко Јаковчески

